

PROLETAREC

Slovensko Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 613.

CHICAGO, ILL., dne 12. junija (June 12) 1919.

LETO—VOL. XIV.

Upravništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone, Lawndale 2407

ANARHIČNO SANJARSTVO.

Če bi bil svet od narave tako urejen, da bi vsak človek lahko živel zase, brez pomoči drugih ljudi in neodvisno od vseh drugih ljudi in če bi bil človek popolno bitje brez napak, bi bila anarhija idealna reč. Ali vsaj naša zemlja in vsi tisti elementi, od katerih je kaj odvisna, bi morali v ta namen biti precej drugačni, kakor so. V možganih se lahko rode najsmelejše fantazije in domišljija nam lahko čarobno predstavi svet, na katerem vlada večna pomlad, solnčna in topla, brez deževja in neprijetnih vetrov, vedno cvetna in vedno rodovitna. Nemara bi postalo to sčasoma malo dolgočasno, ali če je fantazija že pri delu, lahko izmisli vsak dan izprembo na polju in v gozdu, v dolini in na hribu; tudi človeka lahko izmisli, ki se ne zna in ne more dolgočasiti. Tudi v sedanjih precej resnih časih je domišljanje brezplačno. Tako si naposled v budnih sanjah lahko napravimo floro, ki ne potrebuje temperaturnih izprememb in blagoslova iz oblakov, pa pridemo v novo Arkadijo, kjer ni treba obleke in perila, miza pa je v živi prirodi vedno pogrnjena. Zakaj si ne bi nadalje še domislili, da so po hribih brezštevilni krasni brlogi, ki bi mogli nadomestiti umetne palače, da človek lahko teka hitro kakor noj, ne da bi se utrudil in leta kakor orel, da se ga ne more dotakniti nobena bolezen, in da pride na svet že popolnoma razvit in sposoben za samostalno življenje?

Če bi bilo vse tako ali podobno in če ne bi nihče imel slabih nagonov, ki ga včasih navajajo, da uničuje nezmisljeno in brez potrebe, bi bile individualne pravice lahko absolutne in nihče ne bi mogel zahtevati kaj drugega kakor anarhijo. Najbrže tudi ne bi nihče želel kaj drugega.

Če!!!

Zakaj ni narava vprašala anarhistov ali sploh individualistov, preden je uredila ta klavrní svet? Ker se ni poučila pri njih, morda zato ne, ker je nekoliko starejša od njih, imamo danes tisočere potrebe, ki se morejo zadostiti le z delom. V tropah tekajo divjaki lahko vedno nagi okrog; v Chicagi ali v Parizu ne bi le policija prijela tistega, kdor bi poizkusil tako modo, ampak slavitelj primitivizma bi sam kaj kmalu opustil "prirodno" življenje, kadar bi pritislila zima. In če bi se vsi ljudje hoteli hraniti, kakor so se baje nekdanj puščavniki, bi v kratkem jelo primanjkovati koreninic.

Domišljija nam lahko marsikaj naslika, faktično izpremeniti pa ne more ne enega prirodnega zakona in zato se moramo pobrigati za življenje na takem svetu, kakršen je, ne pa na takem, kakršen bi bil, če bi bil drugačen in če bi nam bog stvarnik prepustil svojo vlogo.

V dejanskih razmerah ima človek neštete potrebe in njih svota se neprénehoma množi. Divjak jih ima najmanje, tem več pa jih je, čim je kultura višja. Tudi med anarhisti najdemo prav malo tistih zmedenjakov, ki pridigajo evangelij "Nazaj k prirodi", kar pomeni, da se naj vrnemo v gozdove, opustimo vsako kuhinjo in uživamo le to, kar daje priroda gotovega, in se sploh čimbolj približamo živalskemu življenju. Večinoma se smatra vsak anarhist za naprednega človeka, ki ne mara slabšega, ampak zahteva boljše življenje od sedanjega. Njegove potrebe sploh ne morejo biti majhne, kajti on je propagandist. Zato potrebuje knjig, časopisov, zborovalnic, pošte, železnice i. t. d. Če je še 'bojevit' anarhist, mora imeti precej obsežno kemično znanje in tehnično rutino, da mu ne eksplodira bomba v roki in da je peklenški stroj dovolj močan za njegov namen. Primitivnost je tudi zanj praktično od muh, a če hoče živeti moderno življenje, mora prenehati z deklamacijami o absolutni svobodi, pa priznati, da je odvisen na vse strani. Že ko je bil otrok, se je pričela njegova odvisnost; le starejšim ljudem, staršem, sorodnikom ali komurkoli se ima zahvaliti, da je ostal živ, kar je prvi pogoj tudi za to, da more biti anarhist. Njegova svoboda je bila prazna pena; drugi so se morali brigati zanj — po svoji vednosti in moči — in ga tako rekoč terorizirati, da ni poginil od lakote.

Človeška odvisnost od prirode in od drugih ljudi traje od rojstva do smrti in še preko te. Človek je družabno bitje po svojem prirojenem nagnenju in zaradi svojih potreb. Edini dosledni individualist je puščavnik, a tudi on mora biti vsaj toliko srečen, da najde za svoj brlog prostor, ki ni privatna lastnina in ga ne more policija pregnati ali aretirati zaradi potepuštva. Puščavnik pa ni normalen človek, temveč izjema; navadni človeški nagoni so se v njem ustavili, obrnili narobe ali pa so omrtveli; puščavništvo ni ne pravilo ne ideal, po katerem bi mogli uravnjavati življenje.

Normalni ljudje so socialni. Od nekdanj so bili taki. In socialnost ne peša, temveč se čim-

dalje bolj razvija in postaja obsežnejša. Primitivni divjak, poln strahu, katerega ne blaži nobeno znanje, se strogo omejuje na družbo v svojem lastnem plemenu; tujec in sovražnik sta mu enaka pojma; boječ se vsakega, kogar ne pozna, sovraži vsakega neznanca. Nikakor pa ni samotar, ampak v krogu svojega plemena je vse skozi družaben.

Od te stopnje dalje se neprenehoma širi krog družabnega občevanja, dokler ne postane naposled internacionalno. Razvoj dela, tega mogočnega faktorja, ki vpliva na razmere človeškega življenja z najintenzivnejšo silo, pospešuje tudi družabnost, ker jo dela bolj in bolj potrebno. Da postane delo čim plodovitejše, se mora deliti, in to se vrši čimdalje bolj sistematično, pa naj se imenuje specializiranje ali kakorkoli. Na vsak način se množe s tem tudi odvisnosti. Včasih je bolnik poklical zdravnika, pa naj je bila njegova nadloga taka ali inaka. Danes je odvisen od okulista, od dentista, od plućnega zdravnika, od živčnega specialista in cele vrste drugih, ki so si razdelili posamezne dele človeškega telesa med sabo. Kave potrebujemo iz enega kraja, čaja iz drugega; odtod dobivamo tobaka, od onod kokosovih orehov. Dovažajo nam reči železnice, parniki, avtomobili. Če je človek tako srečen, da si lahko da sezidati hišo, pa se nekoliko pobriga, kako se to dovrši in uredi, se bo začudil, koliko raznovrstnih ljudi dela za njegovo udobnost. Le kdor zatisne oči vpricho živega življenja, pa utone v svojih sanjarskih teorijah, more fantazirati o absolutnem individualizmu in napravljati božanstvo iz svoje osebnosti.

Dejstvo, da je človek navezan na človeka, včasih na soseda, včasih na koga na nasprotnem kraju zemlje, zahteva družbo in organizacijo. Pravi anarhist se še sprijazni s prvo, ali da bo njemu všeč, mora biti družba individualistov, svobodna družba brez vsake avtoritete, in njenih članov ne sme vezati nič drugega kakor dobra volja. To je na papirju zelo lepo. V praksi je to smešen nezmisel. Brez organizacije lahko nekaj časa obstoja skupina pivcev v gostilni, ne pa družba, ki ima preko trenutka segajoče namene in skupne interese. Kjer je organizacija, je pa tudi avtoriteta, s katero se uveljavljajo skupni interesi. Družbi ne more zadostovati dobra volja njenih članov, ker se ne more zanašati, da bo ta volja res v vseh slučajih dobra. Ona potrebuje garancij in takih uredb, da ne bodo garancije iluzorične.

Avtoriteta je le zaradi tega mogla postati nekakšno strašilo, ker je bila predolgo avtokracija njena predstavnica. To pa nikakor ni potrebno. Avtoriteta ima svoj vir lahko v najpopolnejši demokraciji in če hoče anarhist živeti tako, kakor se vjema s kulturo dobe in nje možnostmi, je zanj kakor za vsakogar potrebno, da se vrši avtoriteta ljudske skupnosti in da se ji individualnost podredi. Dvajseto stoletje ima

železnice in parobrode, avtomobile in zrakoplove, telegraf in telefon, ima stotere reči, brez katerih bi naše življenje postalo siromašno in katerih raba se zdi pač tudi individualistu sama ob sebi umevna in neločljiva od njegovih potreb. Kako pa naj funkcionirajo vse te naprave, če ni njih obratovanje in poslovanje osnovano na disciplini, kateri stoji vedno avtoriteta ob strani? Kdo si more zamisliti železniški promet brez discipline, in sicer brez zelo stroge discipline? Odhajanje, prihajanje, srečavanje vlakov je določeno po voznem redu in preračunano tako, da se promet lahko gladko opravlja; interesi splošnosti zahtevajo brezpogojno tak promet, kajti če pride služba v nered, ne bo edina posledica, da zamude potniki svoje opravke, da ne dobimo ob pravem času pričakovanega blaga, da zmanjka tovarnam premoga, otrokom mleka, ampak lokomotive lahko skočijo s tira, vlak trči ob vlak, transportno blago se uniči, uslužbenci in potniki se pohabijo, potolčejo in pobijejo, med njimi tudi ponosni individualist, ki ne bi mogel biti individualist, če ne bi cenil življenja svoje osebe po najvišji ceni. Še vpricho formalnega reda, strogih predpisov in odgovornosti se primerjajo manjše nezgode in velikanske katastrofe. Kolikokrat je že vsled karambola na progi prišlo na stotine ljudi ob življenje! Kaj je v primeri s takimi krvavimi eventualnostmi posameznikova megljena teorija o absolutni osebnosti?

Da pride do nesreče na železnici, mora biti avtoriteta kjerkoli kršena. Morda strojevodja ni pazil na signale; morda ni čuvaj pravočasno premaknil tira, morda je prometni vodja izdal konfuzne odredbe, morda je kakšen načelnik držal osobe predolgo v službi, tako da se je preutrudilo in postalo nesposobno za svoje odgovorne naloge. Da se to obrvne, je neizogibna najstrožja disciplina, in sicer ni nič opravljeno s takozvano prostovoljno disciplino, ki je prav tako prostovoljna kakor vojaška služba enoletnih prostovoljcev v nekdanji avstrijski armadi. Prostovoljnost take discipline ji tudi ne podaja nikakršne garancije, kajti prosta volja je lahko od danes do jutri, disciplina pa mora biti trajna, vsled tega obligatna, utemeljena na avtoriteti. Posameznik mora podrediti nekoliko svojih individualnih udobnosti interesom splošnosti. To pa je vseskozi upravičeno, kajti varnost skupnosti je tudi varnost posameznika; s skupnimi interesi se pospešujejo tudi interesi članov skupine; avtoriteta, ki je potrebna celoti, je enako potrebna vsem delom. Sanjarji lahko prezirajo fakta življenja, ali sanjači ne morejo biti stvarniki in regulatorji življenja.

Na Hrvaškem je bil izdan zakon o osemurnem delu. To je prav; ni pa prav, če si vlada domišlja, da je s tem napravljeno vse, kar se more pričakovati za blaginjo delavstva.

Socializacija v Avstriji.

V neštevilnih ozirih je sedanja doba za socialista zanimiva. V mnogih deželah prihajajo socialistične stranke na krmilo in so postavljene pred nalogo, da izpremene teorijo v prakso in prično s izvrševanjem svojega programa. Ali vse to se godi brez predhodnih praktičnih izkušenj; kar se sedaj dela, so prvi socialistični eksperimenti in šele njih uspehi in neuspehi pokažejo, kaj je dobro, kaj pa ne.

V vseh deželah, v katerih je doslej prišlo do socialistične prakse, so razmere neugodne; pri tem so pa tudi povsod različne. Zaradi tega tudi proces socializiranja ne more biti enak; čimbolj bo kje v soglasju z razmerami, tem uspešnejši bo. Ali brez zmot najbrže ne pojde nikjer, kajti tudi socialisti so le ljudje in spoznati vso zamotanost razmer, ki jo je zapustila vojna, ni igrača. Socialistom, ki so v srečnejšem položaju, da lahko opazujejo in si zbirajo izkušnje za bodočnost, prihajajo seveda tudi zmote prav, kajti zanje je za sedaj najvažnejše, da zbero čim več materiala za študij. Tega pa je v sedanjih dneh res dovolj in treba bo le paziti, da ne uidejo preučevalcu važni momenti.

Med državami, ki imajo socializiranje industrije na dnevnem redu, je tudi republika Avstrija. To je sedaj majhna država, obstoječa iz pokrajin Gornje in Spodnje Avstrijsko, Salcburško, Tirolsko brez Tridenta, in delov Štajerske in Koroške. Površina znaša 5 do 6000 četvornih kilometrov in prebivalstva šteje ostank nekdanje mogočne države 6 do 7 milijonov. Socialistična stranka igra v novi republiki vodilno vlogo, ne vlada pa sama in tudi nima absolutne večine. Vlada je koalicijska, toda socialisti imajo v njej nekatera zelo važna mesta. Tako je na pr. dr. Renner, kancelar, dr. Otto Bauer državni tajnik za zunanje zadeve, Gloeckl podtajnik za pouk i. t. d. Brez lastne večine seveda ne more socialistična stranka izvesti vsega, kar bi rada. Skušna pa doseči maksimum mogočega. Da ima v tem oziru precej uspeha, ki presega vpliv njenega števila, je pripisati raznim faktorjem. Tekom revolucije, ki je podrla habsburški prestol tudi na Dunaju, so socialisti stali na čelu gibanja. To je moralo imeti posledice, ko se je nova republika konstituirala. V vladi so socialisti najinteligentnejši, najdelačnejši in najsposobnejši člani. Tako so dosegli, da je bil ustanovljen odsek za socializiranje, in zakonski načrt za socializacijo industrij je že izdelan.

V dunajski 'Arbeiter Zeitung' čitamo o tem:

"Zakonski načrt komisije za socializiranje skuša rešiti izredno težki in zamotani upravni problem socializiranih obratov, ne teoretično, ampak praktično, v razmerah prostora in časa, kakršne obstajajo v nemški Avstriji. Socializirane obrate naj prevzamejo "javno gospodarski zavodi", ki jih lahko ustanovi država, dežela ali

občina v juridični obliki trgovske firme. Vrhovno vodstvo vsakega javnogospodarskega zavoda in nadzorstvo nad vsem poslovanjem pripada upravnemu odboru, v katerem je polovica mest zagotovljena zastopnikom ustanavljajoče javne korporacije (države, dežele ali občine) in zastopnikom delavcev in uslužbencev. V produktivnih podjetjih mora pripasti najmanj četrtina mest zastopnikom delavcev in uslužbencev samih. V upravnem odboru je še zastopano vrhovno poslovno vodstvo, ki je nastavljeno za neposredno vodstvo poslov vsega gospodarskega zavoda, potem organizacije odjemalcev produktov iz socializiranih obratov, in, če določijo pravila, drugi privatni interesenti in vodstva posameznih obratov.

Sodelovanje zastopnikov uslužbencev in delavcev, ki jih volijo obratni sveti, z zastopniki države, naj pač ne služi le varstvu poklicanih pravic dela, četudi preide z novo gospodarsko organizacijo marsikatera izmed prejšnjih nalog strokovnih društev na novo oživljene organe delavcev. V socialistični družbi ne zastopajo delavci le interesov "dela", ampak tudi interese "industrije", ne le interesov delujočih, ampak tudi interese uživajočih, takorekoč mezdne in profitne interese obenem. Predloga komisije za socializiranje, ki vabi zastopnike delavcev in uslužbencev v vrhovno vodstvo socializiranih obratov, hoče postaviti njih strokovne vednosti, njih spoznavanje najintimnejših podrobnosti delavnic v službo narodnega gospodarstva in z nji hpraktičnimi izkušnjami dopolniti in nevtralizirati postopanje javnih funkcionarjev, ki se pač tudi v demokraciji ne bodo znali prehitro rešiti birokratizma. Po načrtu komisije za socializiranje bo delavec v socialističnem obratu tudi osebno interesiran na produktu svojega dela. O tem določa predloga:

"Po delitvi čistega prihoda, ki preostane po pokritju obratnih stroškov, všteti potrebščine za obrestovanje in amortiziranje obligacij, se mora po rezerviranju za tehnično in gospodarsko potrebno vzdrževanje in dopolnjevanje obrata in za eventualne bodoče obratne izgube porabiti v pravih določen del preostanka v prid delavcem in uslužbencem. O načinu porabe tega dela odločajo upravni svetniki. Ostali preostanek čistega prihoda pripade ustanavljajočim javnim korporacijam."

Delavec in uslužbenec naj dobita delež od čistega dobička, kar naj ju vname za večji učinek, ki napravi vse, torej tudi njih bogatejše. Seveda postaneta na ta način tudi privatna interesenta, ki pričakujeta od visokih cen večji dohodek in bosta imela vsled tega tudi napram državnemu fiskalizmu le malo odporne sile. Ne gre pač še za socialistično državo, temveč za socializiranje sredi kapitalističnega gospodarstva, ki mora še skrbeti za obrestovanje in amortiziranje dolgov in vsled tega tudi ne more izhajati brez strogo kapitalistične kalkulacije. Ker pa

bodo v upravnem odboru zastopani tudi odjemalci, se prepreči nevarnost monopolističnega ustvarjanja cen.

Javno gospodarskim zavodom predujme kapital, ki ga potrebujejo za poslovanje socializiranih obratov, država, ali pa si lahko sami nabavijo potrebna sredstva potom kreditov. V tem slučaju smejo izdajati na lastnika naslovljene, za amortizacijo sposobne delne zadolžnice (obligacije) in morajo prevzeti jamstvo za njih obrestovanje in odplačevanje. Ker pa ni pričakovati prevelikih simpatij privatnega kapitala do socializiranih obratov, hoče predloga pooblastiti finančnega državnega tajnika za odločbo, da morajo denarni in kreditni zavodi in zavarovalnice del pri njih za prosto razpolaganje vložnega denarja ali rezerv vložiti v obligacije socializiranih obratov. Privatni kapital izgubi svobodo porabe; v bankah dosežen, se lahko prisili za ustanovitev in pospešitev socializiranih podjetij.

Na ta način naj se organizirajo posamezne panoge veleindustrije in rudništva. Tako se ustvarijo sredi umirajočega kapitalističnega sveta kali prihajajoče socialistične industrijalne organizacije. V žaru ljudske volje za socializiranje zraste iz teh kali telo socialistične družbe organsko, a vendar hitro.

Tako je poročilo in mnenje dunajskega socialističnega lista. Iz odlomkov predloge, ki jih podaja, ni mogoče posneti vsega, akr bi človek rad vedel in tudi komentar se ne odlikuje s tišjo jasnostjo, zaradi katere so bili članki "Arbeiter Zeitunge" včasih glasoviti. Toliko se pa vendar lahko spozna, da je poizkus komisije za socializiranje zelo omejen in da ne gre pravzaprav za nič drugega kakor za precej skromno reformo industrije, ki se tako malo dotika kapitalističnega značaja države, da bi se na enak ali podoben način lahko izvršila v vsaki kapitalistični državi. V tem ima "Arb. Zeitung" prav, da ne gre pri opisanem eksperimentu za socialistično državo, temveč le za socializiranje — in lahko pravimo za skromno socializiranje — sredi kapitalističnega gospodarstva.

To ni očitek od naše strani. V Avstriji morajo sami poznati svoje razmere in vedeti, kaj in koliko morejo ali ne morejo. Da se ne more socializiranje izvršiti čez noč, nam je dovolj jasno, in previdnost je pri takih eksperimentih gotovo boljša, kakor premogočen zalet v neznano krajino. Če je pot, po kateri namerava korakati socializiranje v Avstriji, dobra, pokažejo rezultati. Izkušnje socializma bodo na vsak način bogatejše.

Vendar pa ne moremo reči, da nas avstrijski sistem prav zelo ogreva. Zdi se nam, da manjka v socializacijski predlogi glavna socialistična misel: Produkcija za potrebo. Obrati ostanejo tudi nadalje "podjetja". Ustanovljale

jih bodo država, dežele, občine, in iz tega je sklepati, da ne bo tistega centralnega reguliranja, brez katerega si ni mogoče misliti "produkcije za potrebo". Da je ta mogoča, je pač treba poznati potrebo; to se pravi: Nekje mora biti kakšna centralna instances, ki mora preračunati potrebo, da se uredi in razpredeli produkcija na podlagi tega proračuna.

Križ je seveda tudi s tem, kajti svet je faktično še kapitalističen. In kakor nobena druga dežela (tako ne more niti Avstrija postaviti okrog sebe visokega in debelega trnjevega plotu, sredi katerega bi živela sama zase, popolnoma ločena od ostalega sveta. Dokler mora dobivati surovine in fakrikate drugih dežel, pa oddajati svoje surovine in fabrikate drugim deželam, dokler so njene agrarne razmere spojene z onimi drugih dežel, je tako samosvoje življenje nemogoče, tudi če ne bi bilo kulturnih potreb in vezi, ki izključujejo tako hermetično zapiranje meja. Nobena država ne more biti absolutno socialistična, dokler ni ves svet socialističen; to si je treba vedno ponavljati, kadar se govori o eksperimentih v takozvanih socialističnih državah.

Toda če imajo v Avstriji toliko moči, da morejo izvršiti sploh kakšno socializacijo, bi jo gotovo lahko izvršili tudi na drug način. Tisti, ki ga predlaga komisija za socializiranje, se nam nikakor ne zdi srečen. Pojem "javno gospodarskih zavodov" (Gemeinwirtschaftliche Anstalten) je precej nejasen. Ali kolikor ga je mogoče razumeti po nezadostnem komentarju dunajskega lista, je to vendar komaj kaj drugega, kakor nadomestilo za delniške družbe. Po socialističnih načelih naj postanejo vsa proizvodna sredstva last vse družbe. Po avstrijskem načrtu pa vendar ne bo tako. Družba, ki naj bi bila lastnica, mora imeti svojo obliko in kakšno reprezentacijo. Temu služi danes država. Bilo bi torej pač najenostavnejše, da prevzame država industrijo. Tega ne marajo, češ da bi imela birokracija prevelik vpliv. Ta strah ni popolnoma neutemeljen, dokler je državna mašinerija vsa birokratična; toda kje je zapisano, da se to ne da izpremeniti? Na drugi strani pa tudi javno gospodarski zavodi ne bodo izhajali brez vsake birokracije; saj potrebuje vsako večje podjetje pisarne in uradništvo, torej birokracijo. Treba bi pač bilo državo temeljito demokratizirati in poskrbeti, da pride tudi v urade demokratičen zrak. Tedaj se ne bi bilo treba bati birokracije, a s poddržavljenjem bi se tedaj doseгла vsaj koncentracija industrije, ki je neizogiben pogoj za njeno socializiranje. Družbe ne predstavljajo danes nihče drugi kakor država, in tudi če je njena organizacija nepopolna, je vendar še boljše reprezentantka skupnosti, kakor javno gospodarski zavodi. Pri tem bi vendar delavci in uslužbenci prav tako kakor konsumenti lahko dobili svoja zastopstva za varstvo svojih posebnih interesov, ali odpravljena bi bi-

la možnost, da bi egoizem kakšne posamezne skupine izkoriščal skupnost.

Polovičarstvo predloge se zrcali tudi v tem, da dobe javno gospodarski zavodi lahko potrebni kapital kot predujem od države ali pa od privatnih finančnih zavodov. Vse, kar govori "Arbeiter Ztg." o potrebi obrestovanja in amortiziranja, razumemo; ali kljub temu ostane socializacija, ob kateri bo industrija na kakršenkoli način odvisna od privatnega kapitala, zelo dvomljiva reč. Mislili bi, da je nacionaliziranje bank, zavarovalnic i. t. d. nujen pogoj za socializiranje industrije. Ta pot sicer tudi ne bi pripeljala Avstrije z enim skokom v socializem, ker je tak čudež sploh nemogoč, bila bi pa vendar veliko bolj ravna in vsled tega krajša, kakor ovinek preko gospodarskih zavodov, ki se nam vidijo, da niso ne ptič ne miš.

Absolutična socializacija.

V bavarski spartakovski revoluciji, ki je imela, kakor je znano, zelo kratkotrajen uspeh, je igral Dunajčan dr. Oto Neurath precej veliko vlogo in je bil, dokler ni ondotna sovjetska vlada padla, ljudski komisar za socializacijo. Neurath pa ni bil od nekdanj spartakovec, ampak je prišel po čudnih, a zanimivih potih v to gibanje. Vredno se je ozreti na njegove ideje, v katerih se čudno mešajo povsem socialistična načela z naravnost avtokratičnimi idejami.

Po podatkih, ki jih nahajamo v evropskih socialističnih listih, je bil Neurath privatni docent za narodno gospodarstvo na vseučilišču v Heidelbergu. Tekom balkanske vojne je prepotoval balkanske dežele in je potem objavil zanimivo knjigo o vplivu vojne na narodno gospodarstvo ondotnih dežel. To ga je napeljalo, da se je popolnoma posvetil študiju vojnega gospodarstva in napovedal je mnogo gospodarskih prikazni, ki so se potem tekom vojne res pojavile. Ko je vojna izbruhnila, mu je dalo to še več pobude in snovi za take studije. Zastopal je mnenje, da se mora država, če hoče izdržati vojno, polastiti absolutno vseh produktivnih sil. Država naj bi si na podlagi zakona o vojnih dajatvah, kakršen je veljal v Nemčiji in v Avstriji, prisvojila vse industrijalne obrate in vse poljedelstvo, tako da bi vse delalo le za vojno upravo. Vse delavce in kmete naj bi država militarizirala, tako da bi pripadli vsi produkti izključno vojni upravi, ki naj bi vsem državljanom dajala hrano, obleko in mezdo.

Neurathov sistem bi se lahko imenoval militarističen socializem; na mesto družbe, osnovane na privatnem lastništvu in privatnem delu, naj bi stopila neomejena oblast vojne uprave, ki bi absolutno razpolagala z obrati, z delovnimi močmi in delovnimi produkti vse dežele, na mesto prostega stvarjanja plač in cen pa postavila smotreno vojaško razdeljevanje produktov na podlagi militarističnih določb.

Nekatere Neurathove misli so se, četudi močno oslABLJENE, tekom vojne uveljavile; ali njegov celotni sistem sam na sebi ni dosegel priznanja.

Vojna se je končala in na Nemškem se je pričela serija revolucij. Neurath ni opustil svojega narodnogospodarskega ideala; le da ga ni več postavil v službo militarizma, ampak ga je hotel posvetiti interesu ljudskih mas. Ampak medtem, ko naj bi njegov sistem pač služil ljudstvu, bi vendar imelo ljudstvo najmanj besede pri uveljavljenju in nadaljnem izvajanju.

Dne 25. januarja je Neurath predaval v monakovskem delavskem svetu. Pozneje je bilo to predavanje objavljeno v obliki brošure pod naslovom "Bivstvo in pota socializacije." Njegova pota so skrajno avtoritativna. Na nekem mestu pravi: "Socializirati se mora od zgoraj." Demokratizacijo obratov, vodstvo po delavskih odborih in kontrolo od strani delavskih svetov odklanja z največjo odločnostjo. V brošuri pravi: "Demokratiziranje obratov, ki sega tako daleč, da imajo delavski sveti tehnično vodstvo, upravo celih obratnih skupin odbori višjega reda, pomeni socialno tehnično omrtvico produkcije. Napačno je pričakovati od sistema delavskih svetov produkcijsko tehnično izboljšanje položaja."

Neurathova ideja je povsem drugačna, skoraj avtokratična. Povsem prav postavlja smotreno vodstvo vsega narodnega gospodarstva v prvo vrsto. Za to vodstvo pa zahteva centralno instanco, ki naj razdeljuje delovne moči in delovna sredstva, predpisuje posameznim obratom delovni namen in delovni način in deli posameznim osebam delovne produkte po svojem lastnem spoznanju. Tekom vojne je določal to nalogo vojnemu ministrstvu; po vojni jo je odkazal instanci, katero imenuje "naturalno računsko centrala". Ta centrala naj bi dajala svoje ukaze posameznim industrijalnim in poljedelskim zvezam. Pri tem pa bi mu bilo najljubše, da bi vztrajale obstoječe zveze in prišle le pod kontrolo centrale.

"Socialno tehnično bi bilo priporočljivo," pravi v svojem predavanju, "porabiti zadrage, kartele, banke, strokovne organizacije, konsumne zveze, trgovske zbornice in druge velike organizacije poleg države kot sluge socializiranja. Prav lahko si je misliti, da se izroči skupnosti teh organizacij tako rekoč mandat, da izvrše socializacijo po gotovih splošnih načelih." Kakor se zdi, smatra Neurath za mogoče, da se izvrši socializacija, ne da bi se kapitalisti sploh razlastili. Zanj je dovolj, da pridejo pod uspešno kontrolo "naturalno računsko centrale," pri čemer je vseeno, ali ostanejo lastniki produktivnih sredstev ali ne. Na vsak način pa priporoča, da naj se kapitalisti v novem redu dalje rabijo in dobe kot odškodnino za izgubljeni profit povišan delovni dohodek.

Neurath je predložil svoj načrt najprej saksonski, potem bavarski vladi. Res je dobil na Bavarskem nalog, naj izvrši priprave za socializacijska dela. Toda z vlado neodvisnih socialistov je kmalu prišel v konflikt, ker ni mogla sprejeti nekaterih

njegovih predlogov, n. pr. socializacije časopisja, ki bi podvrgla ves tisk brezpogojno državni oblasti, kar bi pomenilo konec vsake tiskovne svobode. Tedaj se mu je zazdelo, da je vlada na potu njegovim načrtom in da je njen padee potreben za njih izvedbo. Zato se je pridružil pristašem sovjetskega sistema, se udeležil njih gibanja proti vladi in dobil, ko so zmagali, mesto komisarja za socializacijo. Bilo bi zelo zanimivo videti, kako bi bil spravil svoj avtoritativni in birokratični ideal v sklad s protiautoritativnim in protibirokratičnim sovjetskim sistemom. Kratkotrajnost spartakovske vlade je to preprečila.

Nekatere Neurathove ideje so nedvomno zdrave. Da se ne more nobena socializacija uspešno izvesti brez centralizacije, da se ne sme način in namen produkcije prepuščati posameznim obratom, ampak da se mora to urediti iz centrale, da mora biti tehnično vodstvo v tehničnih rokah, je pač gotovo. Ali ta centralizacija, brez katere se ne more ugotoviti potreba, urediti produkcija po potrebi, regulirati delo na podlagi enakih pravic in dolžnosti, se ne sme zamenjavati z nikakršnim absolutizmom. Centralizacija ne sme segati dalje, kakor je potrebno za dosego gospodarskega namena. Centrala mora imeti avtoriteto, ali ta mora prihajati iz demokratičnih virov. Za socializirano industrijo ni dovolj, da tehnično dovršeno funkcioniра, ampak poleg tega je tudi potrebno, da uživa ves sistem popolno zaupanje ljudstva in vseh njegovih delov. To se pa doseže le na najpopolnejši demokratični podlagi, ki manjka Neurathovemu sistemu.

Mirovna pogodba v senatu.

Senat je sklenil s precej veliko večino, da se tiska in razširi mirovna pogodba. Prišel je do svojega sklepa kljub temu, da se je predsednik Wilson izrekel proti objavi. Mogoče je, da bi bila republičanska večina v senatu drugače ravnala, če bi bil prezident republikanec. Morda ni republikanecem toliko ležeče na publikaciji pogodbe, kolikor na porazu Wilsona. Republičanska stranka se pripravlja za volitve prihodnjega leta in zdi se, da se pričinja njen boj s težko artilerijo. Konflikt, ki ga izziva s svojim sklepom, ni majhna reč in posledice tega spora lahko sežejo zelo daleč.

Medtem ko je za republikance stvar gotovo predvsem strankarsko politična, je pa splošno važna za ameriško ljudstvo. Od mirovne pogodbe je prizadet ves svet, tudi tukajšnji narod, hoditi v temi pa ni za nikogar prijetno. In če je predsedniku Wilsonu danes nerodno, da se objavlja pogodba proti njegovi želji, se mora vendar reči, da je tudi sam pripomogel do tega spora in dal senatnim republikanecem dokument v roke, ko je privolil, da ostane pogodba tajna, dokler ne bo od obeh nasprotnih strank podpisana.

Svočas je Wilson dejal, da smejo zanaprej veljati le javno dosežene pogodbe. Izjave se lahko tolmačijo in razlagajo, ali o tem Wilsonovem načelu

se mora vendar reči, da se ne more njega smisel izpremeniti z nobenim komentarjem. Javno je nasprtnje proti tajnemu, skrivnemu. V političnih akcijah je javno le to, kar ne ostaja skrito nikomur, kdor se zanima za stvar.

Z mirovno pogodbo ni tako. Prve zahteve javnih reprezentantov na mirovni konferenci, posvetovanje, pogajanja, izpremembe, načrt, kakršen je bil izročen nemškim delegatom — vse je ostalo ljudstvu tajno. Javnost pogodbe pa ne obstaja v smislu nekdanjih Wilsonovih besed le v tem, da se izdelek objavi, kadar je že dovršen in se ne more na njem nič več izpremeniti, ampak vse izdelovanje mora biti javno in od faze do faze mora biti ljudstvo poučeno o vsem, kar se godi.

Wilsonovemu načelu javnosti so znani diplomatje na konferenci nasprotovali in Wilson se jim je vdal. S tem je pripravil orožje, katerega se republičanski senatorji sedaj poslužujejo. Ne gre za to, iz kakšnih namenov nastopajo, oziroma v drugi vrsti pojde za to, ta hip je gotovo, da je njihov argument pravičen. Mirovna pogodba ni bila dosežena tako, kakor bi se bilo moglo pričakovati po Wilsonovih besedah; a zgodilo se menda zato ni, ker je Wilson odnehal od svoje zahteve v pričo opozicije Clemenceauja in ostalih konferenčnih državnikov.

V nekem telegramu, ki ga je Wilson poslal iz Pariza tajniku Tumultyju, ki pa je bil namenjen senatorju Hitchcocku, pravi, da so se zastopniki ostalih velesil zavezali, da ne objavijo dokumenta in da jim ne more prelomiti zvestobe. To bi se dalo razumeti. Ampak drugo vprašanje je, zakaj si je dal vezati roke v taki stvari.

Wilson se je podal na pot kompromisov tisti hip, ko je privolil, da ostanejo konferenčna pogajanja tajna. Odtod je bil nujno ves čas v defenzivi in njegova pozicija je bila oslabljena. Če bi bil tisti čas ostal trden, bi se bilo pozneje moralo marsikaj drugače vršiti, nego se je vršilo. Prva napaka je bila na ta način glavna napaka in Wilsonovim nasprotnikom v kongresu je stališče silno olajšano. Za svojo izjavo, da ima senat in ameriško ljudstvo pravico spoznati mirovno pogodbo, pridobe najbrže soglasanje večine naroda, zlasti če je res, da so v drugih deželah parlamentarci dobili pogodbo v roko in da se je v nekaterih krajih splošno razglasila.

V Washingtonu pričakujejo, da se vrne Wilson čimprej v Ameriko in da sprejme boj s senatom. Boja se ne bo manjkalo in nedvomno bo tudi oster. Kako obstane Wilson v njem, je sedaj zelo kočljivo vprašanje.

Italijani se trudijo, da bi zavrnilo vesti o njih brutalnem postopanju v zasedenih jugoslovanskih krajih. To vse pa ne bo držalo. Sedaj so tukaj poročila iz zanesljivih virov; privatna pisma ljudi, ki so bili sami prizadeti, odločno potrjujejo prisilne deportacije Jugoslovancev iz njih domačih krajev, umetno naseljevanje Italijanov, prepovedi rabe slovenskega jezika in vsakovrstno brutalno politično in gospodarsko zatiranje. Italijanski imperialisti se znajo lagati, pozabljajo pa, da imajo laži včas kratke noge.

Dunajske volitve.

Praško "Pravo Lidu" poroča o dunajskih občinskih in spodnjeavstrijskih deželnozborskih volitvah, ki so se vršile dne 4. maja. Poročilo "Prava Lidu" se bavi ponajveč s češkimi kandidaturami in rezultati; kar je seveda za češko ljudstvo zanimivo. V deželni zbor so bili izvoljeni štirje češki socialisti, v dunajski občinski svet pa njih 8. Zahvaliti imajo to proporcijni volilni pravici, ki je bila vpeljana po revoluciji. Za širšo javnost je seveda zanimivejši splošni izid volitev, ki so prinesle odločno zmago socialnim demokratom. V občinski svet je bilo izvoljenih sto nemških socialnih demokratov, petdeset krščanskih socialcev, osem čeških socialistov in sedem nemških liberalcev. Uspeh socialnih demokratov je ogromen. Dunajska občina je od leta 1896. veljala za nepreporno posest krščanskih socialcev. Pred vojno so ostajali vsi poizkusi, da bi se zlomilo njih gospodarstvo, brezuspešni. Krščansko socialna večina je bila do zadnjega časa v vseh avtonomnih zborih dominantna in svoj ugodni položaj je izrabljala brezobzirno. Preobrat, ki ga povzročajo sedanjše volitve, je vsled tega epohalen in učinkuje kakor presenečenje. Vseh razlogov volilske revolucije pač ni mogoče uganiti na daljavo. Nekateri so pa splošno razumljivi. Nedvomno je vojna povzročila veliko revolucijo v glavah, kajti brez tega bi bila monarhija težko padla. Krščanski socialci so bili vedno ponižni sluge dinastije in besni vojni hujskači. Če se je mišljenje mas obrnilo proti staremu sistemu, se je moralo obrniti tudi proti krščanskim socialcem. Nadalje so se v času, ko je s podpisom premirja in z revolucijami na Češkem, Slovenskem, Hrvaškem in Ogrskem državna kriza prišla do vrhunca, socialni demokratje izkazali kot edini stvarjajoči faktor, ki ni izgubil glave v splošni zmedbi. Kar se je v naglici dalo organizirati, so organizirali socialni demokratje. Četudi je bilo v tem dosti pomanjkljivega, je bilo vendar več, kot so storile vse druge stranke skupaj. S tem so si morali socialni demokratje pridobiti ugled in zaupanje, in to se sedaj zreali v volilnem rezultatu.

Resnično presenetljivo je malo število liberalnih mandatov, ki dokazuje, da se je ves boj izvršil med socialnimi demokrati in krščanskimi socialci, oziroma da so se volilci zanimali le za ti dve stranki. Liberalni rezultat je tem klavrnejši, ker je dobljenih sedem mandatov pripisati le proporcijnemu volilnemu sistemu, ki omogoča tudi majhnim skupinam, da pridejo do glasu. Liberalne frakcije so vedno veljale za stranko inteligence. Dunaj je veliko uradniško mesto, ima množino profesorjev, umetnikov, zdravnikov, učiteljev i. t. d., in če ni vsa ta armada dala liberalcem več kakor sedem mandatov, je sklepati, da se je tudi večina inteligentov pripojila naprednim delavcem in glasovala socialistično. Krščansko socialni so očitno ostali le dunajski filistri in nemara nekateri nezavedni delavci malih obrti.

V okrajno zastopstvo je bilo izvoljenih 339 socialnih demokratov, 175 krščanskih socialcev, 41

Čehov, 11 nemških nacionalcev in 9 zionistov. V deželnem zboru imajo socialni demokratje 62 mandatov, krščanski socialci 47, nemški nacionalci 8, Čehi 4. Krščanski socialci torej tudi na deželi niso imeli tistega absolutnega uspeha, ki jim je bil v prejšnjih časih vedno gotov.

Da je krščansko socialna demagogija poražena, je najbolj razveseljivo. Obenem je pa v tem volilnem rezultatu tudi dokaz, da je gonja radikalnih fantastov zoper parlamentarna sredstva nesmiselna. Če ne bi bili socialni demokratje na Dunaju imeli zaslonbe med ljudstvom, jim ne bi bila nobena "direktna akcija" pomagala; ker jo imajo, jih je volilna metoda privedla do uspeha brez nasilstva in krvi. Volitve jim koristijo tudi v tem, da poznajo sedaj svojo moč, kar je za njih nadaljne akcije zelo važno. Volilna zmaga potrjuje njih pravico do vlade in do energičnega nastopa proti vsakemu puntu. In da imajo opozicijo v zbornici, je vsekakor bolje, kakor če bi se hujskarije nekontrolirane širile med ljudstvom.

Sedaj bo vprašanje, kako bodo rabili svojo moč v praksi in prenašali socialistični program iz teorije v življenje. Po njih delu jih bomo sodili in opazovali ga bomo, da pomnožimo svoje izkušnje, ki so najboljša šola.

Politična ali direktna akcija.

New Solidarity, glasilo organizacije I. W. W., ki izhaja v Chicagi in ga je zadnji čas sprejelo "levo krilo" socialistične stranke v Chicagi, piše v nekem uvodnem članku, v katerem razvija teorijo o industrijalni kontroli proletariata, sledeče: "Vsak član I. W. W. ve, da je historična naloga te organizacije porušiti kapitalizem in prevzeti industrijo v svojo oskrbo. Toda preden moremo to izvršiti, moramo imeti moč, to je zmožnost. Leta in leta smo trdili, da nam ne manjka te zmožnosti in na milijone delavcev ima sedaj oči uprte v nas, pričakujoč, da to izvršimo. To se izvrši, "kadar postane delavstvo malo bolj lačno". — Nato navaja Solidarity, kako se je treba organizirati v delavnici. Organizirati je treba nekakšne delavniške odbore. O politični akciji in splošni izobrazbi nima Solidarity nobene besede. Kadar postanejo delavci malo bolj lačni, se polaste industrijalne kontrole. Delavci bodo vodili tovarne potom tovarniških komitejev.

Organiziranje komitejev v delavnici ni pravzaprav nobena novotarija; poslužujejo se te metode vse unije, le da se tičejo te metode izvrševanja nalog, ki so v zvezi z unijskimi odloki, ne pa v zvezi z vodstvom delavnice same, to se pravi, da regulirajo delovni čas in gledajo na to, da se izvršujejo pogodbe in sporazumi z delodajalci.

Socialistine metode v dosego kontrole nad industrijo temelje na politični akciji delavstva. Proletariat se mora politično organizirati, osvojiti mora zakonodajne zbornice in s tem javne uprave občin, mest, dežel, držav in glavno ali zvezno upravo. V tem je vključena vsa tista kontrola, ki je za podr-

žavljenje produktivnih in distributivnih sredstev potrebna.

Kaj je politična akcija?

Politična akcija je aktivno sodelovanje v političnih kampanjah, izvolitev delavskih kandidatov v javne urade, in udeležba v bojih, ki izhajajo iz parlamentarne akcije in bi utegnile biti v interesu delavcev.

Zadnje čase se poskuša spajati politična akcija s takozvano "akcijo mas"; to — tako se prikazuje — naj velja za nekakšne posebne vrste revolucionarno politično akcijo. Toda to se imenuje pravilno direktna akcija, in kdor jo vključuje v politično akcijo, ne povzroča nič drugega, kakor konfuzijo. Ako govorita dva o politični akciji, in trdi prvi, da verjame vanjo, misli s tem brezdvomno na glasovnico in pridobitev politične moči v državi, medtem ko misli drugi z "akcijo mas" osvojiti isto s svinčenko. Na noben način se ne moreta ta dva pojma jemati za eno in isto. Vsak poizkus pripraganja enega k drugemu je konfuzija pojmov. Politična akcija vključuje pač manifestacije in demonstracije, če so v resnici političnega značaja, to je, če se njih aktivnost temelji in izhaja iz političnih vzrokov. Kakšni vzroki so lahko za to? Recimo, da predlagajo socialistični zastopniki v postavodaji načrt zakona, ki gre v prid delavstva in se ostali postavodajalci protivijo temu načrtu. Socialisti prirede shode in manifestacije, z namenom, da vplivajo na javno mnenje v prilog tozadevnemu načrtu, ki čaka v zbornici na ugodno rešitev. Take priredbe so političnega značaja, ker izhajajo iz političnih problemov.

Politična aktivnost pride v prvi vrsti v poštev v občini, v mestih in okrajih. Vse akcije so seveda v začetku omejene, dokler se socialistična politična aktivnost ne raztegne preko teh mej v soglasju z državnimi zakoni. Toda čim se taka aktivnost razširi preko meja občin, mest in okrajev, se aktivnost uravna na podlagi državne ali obsežnejše akcije. Toda tudi ta akcija je še omejena; kajti države so podrejene zvezi. Kakor je občina podrejena mestu, mesto okraju, in okraj zopet državi, tako je država podrejena državnim zvezi in njenim ustavnim odredbam, katere središče ali gl. stan je v Washingtonu, D. C. Kakor hitro se raztegne politična akcija do zadnje postojanke, to je do središča — in to se doseže, kadar je večina držav pod kontrolo socialističnih uprav — tedaj preidejo socialisti lahko na izvajanje maksimalnega programa. Pri tej točki postane politična akcija revolucionarnega značaja, zato ker je mogoče sprejemati take zvezne zakone, ki odgovarjajo temeljni preuredbi obstoječe družbe. Z drugimi besedami: izpopolni se tisto delo, ki se prej v državah vsled kapitalistične kontrole v zvezni administraciji in drugih ovir, ki so obseženi v ustavi, niso mogli izvesti.

V času izvrševanja minimalnega programa, ki se nanaša na politično akcijo v občini, mestu ali okraju, se lahko računa na dosego podružabljenja razsvetljave, prometnih sredstev, prostorov za kolektivno nakupovanje življenskih potrebščin, javnih kopališč, zdravilišč, omejitev profitarstva (kolikor

to ni v protislovju z državnimi ali zveznimi zakoni), prehrano šolskih otrok, nabavo knjig za otroke, katerih starši nimajo dovolj sredstev, i. t. d., i. t. d.

V državi pa izvajajo socialisti že veliko večjo politično akcijo. V državi se nahajajo rudniki, vodopadi, zemljišča, gozdovi, premogokopi in železnice. Dasi je tudi država podrejena višji vladi — to je zvezni, v Washingtonu, je po razmerah vendar legalno mogoče podružabiti in dati ljudstvu v roke mnogo gori navedenih sredstev. Pod kontrolo pride državna milica in vsi vladni organi, ki izvršujejo v državi družabne naloge. Politična akcija v državi daje priliko, da prevzame država v oskrbo tovarne, zemljišča — to je tista zemljišča, nad katerimi nima zvezna vlada kontrole, vodne sile i. t. d. in odreja delavstvu delovni čas in minimalno plačo.

Pri tem seveda ni rečeno, da ne bo socialistična uprava porabila proti nasprotujočim razredom, ki bi se upirali izvrševanju nalog socialistične administracije, organiziranega štrajka v tovarnah, rudnikih, plavžih i. t. d., i. t. d. Tukaj šele pride v poštev tista direktna akcija — ki se napačno tolmači in predpostavlja politični akciji, od strani I. W. W. in podobnih elementov.

Država v socialističnih rokah podpira kooperativna podjetja in tako pomaga socialističnim političnim akcijam v drugih državah, kjer so še slabe ali zaostale. Da bo vse to kapitalističnemu razredu trn v peti, in da bo skušal porabiti vse sile, ki mu bodo ostale na razpolago, dokler ne pade zadnja postojanka, je verjetno. Delal bo stroge zvezne zakone proti zakonom, ki jih bo sprejelo delavstvo v državah. Taki zakoni bi morda preprečili naraščanje politične moči delavstva, če bi prihajala ta moč v veljavo samo v eni ali v par državah, toda ta politična moč delavstva se bo razvijala po vseh državah; v enih hitreje, v drugih počasneje. Vsa politična akcija gre namreč za tem, da se osvoji središče. To bo pa doseženo, kadar bo večina držav, ki so spojene z zvezno vlado, socialističnih. Tukaj naletimo na velike zapreke v zveznem senatu, v katerem je zastopstvo zelo neenakomerno razdeljeno, in na moč najvišjega sodišča in na težkoče, ki so v zvezi z dodatki ustave. Najvišje sodišče v Ameriki je namreč najvišja oblast v ameriški postavodaji. Zakone, ki jih sprejme postavodaja, lahko to sodišče zavrže. Tosodišče je namreč tolmač ameriške ustave.

Študiranje ameriške zgodovine v zvezi z osvoboditvijo črncev nam dokazuje, kaj se lahko vse zgodi v boju za odpravo belega meznega suženjstva. Iz te zgodovine se lahko učimo, da ne bo posedujoči razred dal, kar meni nič, tebi nič, iz rok svojega aparata za nadaljnje izkoriščanje. Toda ker je mogoč nasilen odpor, proti volji večine, ni to še noben vzrok, da opustimo legalne metode in miren razvoj, z namenom, da dobimo v roke zvezno vlado. Moralna prednost, kakor vojni in politični aparat je za nas velike važnosti. Tehnične težkoče, na katerih je osnovana zvezna ustava, se lahko obide na enak način, kakršnega se danes poslužuje kapitalistični razred. Lahko je mogoče, da se skliče ustavna konvencija,

na kateri se izdelala nova ustava, ki bo ustrezala socialističnim načelom.

Toda pustimo te daljne stvari in se vrnimo nazaj v državo, v katere okvirju pride socializem po razmerah najprej v veljavo. V državi izvajajo socialisti lahko svoje funkcije po svojih metodah. Kontrolirajo lahko banke, šole, tvornice, vseučilišča. V vsej tej kontroli se zreali politična akcija. Kakor je na primer v času vojne demokratična vlada v Washingtonu ustanovila industrijalno vojno komisijo, centralo državne rezervne banke, kar vse je odsev politične akcije, tako bodo socialisti dosledno izvajali svojo politično akcijo, kadar pridejo na površje. Vsa ta akcija pojde v prilog končnemu cilju. Socialisti bodo imeli legalno moč — podprto, če bo potrebno, z akcijo mas, akcijo ljufli, ki so že politično-legalno izrekli, kaj hočejo. To torej ne bo diktatura, niti ne "akcija mas" v smislu, kakor se to prikazuje od nekaterih utopističnih elementov. Naj se vse to razlaga kakorkoli, revolucionarne izpremembe v gospodarskem sistemu naroda se tičejo politične akcije, ki potom glasovnice omogoči kontrolo vladne moči, tako da je to moč mogoče legalno porabiti v svrhe socialistične države. To je vzrok, da socialisti vedno zagovarjajo na prvem mestu politično akcijo in se odrekajo nasvetu, da se lahko vse doseže že danes z direktno akcijo, iz delavnice. Iz tega pa sledi, da je dolžnost socialistov navajati delavce, naj postanejo državljani, ker le tedaj, če postanejo državljani, šteje njih politična aktivnost res kaj. Politična akcija ustvarja in daje pogoje za inteligentno mišljenje o družabnih nalogah, katere je treba poznati, se zanje pripravljati in usposablјati; kajti le tedaj, če bo delavstvo samo sebe usposablјalo, bodo njegovi interesi koncem koneca trajni.

Drskar.

Človek, ki se izpreminja.

V kateri prejšnji dobi se je dejstvo, da je človek, preskrbljen s streho, živžem in obleko in navdahnjen z mislijo, da je svet tak, kakor ga ustvari človek, bolj zrealilo kakor danes?

Ozrmo se malo naokrog. Vse v prirodi je neizpremenjeno. Zima mine in spomlad pride s tako lahko in neopaženo stopnjo, kakor je prihajala pred petimi in pred tisoč leti. Vsak potoček in reka, vsaka vodna žilica, razpredena po gozdovih in planjavah, ki žubori in teče ter se vleče kakor srebrna nit — vsak ponižen in mogočen oblaček in oblak roma, kakor je romal v davni. Iz teh davnin se je izpreminjal samo človek, in s svojo izpremembo je izpreminjal svet. Svet, na katerem živi, ni več tisti, ki je bil pred petimi leti.

Kaj je to, kar se je zgodilo? — Vojna! Vojna je bila. Ampak to ni vse. Če bi bila samo vojna in svet opustošen, kakor je vsled nje, bi prišel svet zopet v svoj normalni tir. Nekaj družega se je zgodilo, nekaj, kar je samo na sebi — lahko rečeno — nekaj strašnejšega, kakor vojna sama. Svet je napolnjen s sovraštvom. Če bi vojna zapustila poleg

opustošenj samo težka srea, bi čas že pozdravil te rane. Toda vojna je zapustila za seboj najhujše posledice — posledice, ki se imenujejo sovraštvo.

Ne tisto sovraštvo, ki je izhajalo iz vojne sovražnosti same, in ki je bilo samo na sebi lahko veliko, ampak Rusi sovražijo Ruse, Nemei Nemece, Francozi Francoze, Angleži Angleže, Amerikanci Amerikanct. Kot razred prihaja delavstvo vsega sveta boljbolj v sovraštvo s svojimi gospodarji kot nasprotnim razredom. V Rusiji je to sovraštvo skrajno; v Nemčiji bolj zmerno, kar se pa lahko vsak čas pojača. V Franciji zaenkrat ni beležiti večjih delavskih nemirov, dasi je ravno sedaj v Parizu štrajk, v katerem je prizadetih nad 500,000 delavcev. V Angliji je stvar drugačna. Po izjavi Lloyd Georga se dvigajo nad Anglijo oblaki civilne vojne. V Kanadi se širi štrajk. V Ameriki se delavska razdraženost sicer ne more primerjati z razdraženostjo evropskega proletariata, vendar je situacija v nekaterih krajih zelo napeta, in nekateri poročevalci trdijo, da ne pomnijo v Ameriki kaj takega.

Vse to je nesreča. V vsaki pripravljajoči se situaciji povzroča sovraštvo nevarnost. Sovraštvo še ni nikdar rešilo nobene zadeve, če je ni mogel bolje rešiti razum in hladnokrvnost. Ali ni imel svet še dovolj vojne? Ali je res potrebno, da potegnemo zadnje ostanke civilizacije preko naših glav?

Delavci po vsem svetu so razkačeni vsled mizerije, v kateri se nahajajo. Oni čutijo, da ne dobe iz življenja tega, kar so vanje vložili: Svoje zdravje, svoje moči, eneržijo in življenje — vse. Prepričani smo, da so deležni boljšega življenja. To prepričanje ni novo; nismo prišli do njega včeraj, niti takrat, ko se je pričela vojna.

Toda ali so krivične razmere vzrok sovraštvu? Kaj naj izhaja iz samega sovraštva? Kaj naj po drugi strani ne pride dobrega, če izpremenimo razmere? Sredstva, s katerimi lahko izpremenimo razmere, so pri roki. Ampak to se zanikuje; vzlic temu je to resnica. Ljudstvo Zed. držav lahko postavi tako vlado, kakršno si želi. Lahko postavi dobro ali pa slabo vlado. Enostavna stvar je to, ki je odvisna od inteligence.

Ljudstvo, ki noče misliti, ne more postaviti dobre vlade, niti ne more tega izvršiti ljudstvo, ki dovoli, da se zavaja. Toda ljudstvo, ki ni dovolj inteligentno, da si postavi dobro vlado potom glasovnice, tudi ni dovolj inteligentno, da si postavi in obdrži dobro vlado s svinčenko. Glasovnica je vpeljava v mišljenje. Svinčenka je vpeljava v sovraštvo. Mišljenje lahko obvaruje svet pred uničenjem, sovraštvo lahko pokonča, kar je ostalo.

Ali je svet vreden, da se ohrani? Svet je toliko vreden, kolikor je pač vredno življenje človeštva. In življenje človeštva je edino, kar je na svetu kaj vredno.

Zakaj ne bi šli torej energično na delo in varovali to življenje na pameten način, brez sovraštva v srečo, in ustvarili iz te dežele in ostalega sveta boljši prostor za naše življenje?

To se lahko stori danes; lahko bi se storilo že zdavnaj. Da se to še ni izvršilo, je vzrok v tem, ker

se ljudstvo ni hotelo inteligentno zanimati za družabni proces, za proces javnih zadev. Zanimalo se je le za reči, ki niso imele za splošnost nobenega pomena. Velike reči so šle preko glav in misli. Drugim je prepustilo, da so mislili zanj — in pri tem je bilo goljufano.

Svet, ki bi imel biti prostor, kjer naj živi večina srečno in udobno življenje, se ne more upravljati na tak način. Delo samovlade ali samoodločevanja ne pomeni okupacije političnih tepcev. Poprtežen delavec v Ameriki ni imel nikdar pravega vpogleda in pojma o resnični demokratični vladi, niti o važnosti glasovnice, ki je v zvezi z načinom demokratičnega vladanja. Med volitvami se ni zanimal, kaj vse pomeni glasovnica. Na volilne ceremonije je gledal kakor na velik "šolski izpit" ali nekakšen cirkus. Misli je, da gre volilec na volišče, da izreče temu ali onemu svoje zaupanje, da bo dobro reševal javne posle. Kako jih bo reševal, ali jih je že reševal, za kakšne interese itd., itd., vse to mu je španska vas.

Neka žena je šla v New Yorku kupit funt surovega masla. Prodajalec ga ji je računil 95c, resnična tržna cena pa je bila razglašena takrat za 60c. V tem je majhen problemček, spojen s samovlado. Kako je mogoče te stvari odstraniti? Ti problemi se lahko razširijo na vse vrste drugih podjetij, in so sedaj zelo pogosta prikazen. Če bodo ljudje hoteli misliti o teh problemih, jim teh reči ne bo čisto nič težko rešiti. Ali je na primer funt surovega masla v zadevi samovlade tako težka naloga? Ali je stvar res tako brezupna, in se ne da rešiti? Kar se je zgodilo v zadevi surovega masla ženi v New Yorku, se dogaja v veliko večji meri vsepovsod. Toda če jih nočemo reševati, če se nočemo zanje zanimati, če nočemo misliti in delati na to, da se te razmere izpremenijo s pomočjo sredstev, ki so na razpolago in ki so ustavna — kdo drug je potem temu kriv, kakor sami, ki te razmere dopuščamo?

Kapitalisti in srednji sloji izkoriščajo ljudstvo, ker se ljudstvo da izkoriščati. Ljudstvo nosi torej zato samo odgovornost. Zakaj sovražiti kapitaliste zato? Poslužiti se glasovnice, in z njo počistiti ves kapitalistični sistem — in s tem bo konec vsega profitarstva. Ljudje, ki so danes kapitalisti, bodo dobri, ko pride na površje socialistični sistem, in ne prej. Samo sovraštvo, in kar je s tem v zvezi, ne izpremeni stvari, ampak jo le poslabša. Od ljudstva je odvisno vse. Z drugimi besedami: delati je treba, učiti se in organizirati. Človek je jedini, ki se izpreminja in se mora izpreminjati, da bo izpremenjen svet, v soglasju s človekom, ki na njem živi.

Po Reconstruction, —r.

Tistim, ki žele naročiti

AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR,

naznanjamo, da smo ga z nekaterih naselbin, kjer niso mogli vsega razprodati, prejeli nekaj iztisov nazaj; kdor ga hoče imeti, naj pošlje naročilo "Proletarec" in priloži svoto v gotovini, znamkah ali poštni nakaznici.

SOCIALIZEM IN GOSPODARSKE ORGANIZACIJE.

Neki sodrug iz Utah vprašuje, zakaj nima "Proletarec" nobene prijazne besede za I. W. W. Dotičnik je namreč član tamkajšnje postojanke, pa bi rad vedel, zakaj ne bi "Proletarec" pisal v prijaznem tonu napram tej organizaciji. —

"Proletarec" je socialističen list. Organizacija, katere glasilo je, je socialistična. Proletarčeva naloga je izobraževati slovenske delavce v Ameriki v socialističnem duhu, pa naj spadajo ti delavci potem h kateri gospodarski organizaciji hočejo. Da naj se delavci organizirajo politično, pa tudi na gospodarskem polju, to je v unijah, je "Proletarec" vedno in vedno naglašal. V kateri uniji naj se organizirajo, je "Proletarec" prepustil delavcem samim in organizacijam, ki se pečajo z organiziranjem na gospodarskem polju. Zname unije v Ameriki so A. F. L., I. U. W., W. F. M. in I. W. W. Da je toliko različnih unij, in če je to prav ali ne, ne prihaja tukaj v poštev. Mi konstatiramo samo dejstva.

Po razmerah, kakršne vladajo glede na gospodarske organizacije v Ameriki, kjer nimajo s socialističnim gibanjem take organične zveze kakor v starem kraju, kjer je vsak član unije obenem član socialistične stranke, ne more socialističen list — to je tak socialističen list, ki hoče uvaževati te razmere — hvaliti ali priporočati nobene unije posebej. Socialističnemu listu, ki uvažuje te razmere, so vse unije enako dobre; to je vsaka je all right, če more doseči delavstvo in ga organizirati. Toda organizacija sama na sebi ni vse. Organizacija ima za izvrševanje svojih nalog lahko dobro, ali pa slabo taktiko. In tukaj pride v poštev kritika socialističnega lista, ki želi, da imajo delavske unije pravo delavsko — socialistično taktiko. Socialistično časopisje pomaga moralno in gmotno delavskim unijam v štrajkih, zato pa si po vsej pravici stavlja v dolžnost, da kritizira v unijah vse, kar je delavstvu na splošno škodljivo.

"Proletarec" je na primer često kritiziral A. F. L. zaradi njenih zastarelih metod, ki se jih poslužuje v štrajkih, to je na pr., da dela ena stroka, medtem ko druga štrajka, kar ima za posledico, da je štrajk izgubljen. Dalje ker A. F. L. ni hotela uradno priznati politične akcije, ampak je prepustila svojim članom, da so volili po svoji volji, vsled česar je bilo Gompersu mogoče preko članov v organizaciji izvajati s kapitalističnim razredom svojo politiko po geslu: "Nagradi prijatelja in kaznuj sovražnika."

I. W. W. je kritiziral "Proletarec" zaradi njegove direktne akcije, ki je "pure e simple" anarho-sindikalistična in zametuje — odkar so dobili v njej

KAJ JE S K. S. K. J.?

premoč anarhisti in sindikalisti, vsako politično akcijo. Na ta način izročča organizacija delavstvo, organizirano v I. W. W., v roke kapitalističnim provokaterjem. S tako taktiko se socialisti ne morejo strinjati. Dolžnost socialističnih listov v Ameriki je, da vsako tako, delavstvu škodljivo taktiko kritizirajo in svoje člane, ki so člani teh unij, pouče in razvijajo v teh organizacijah vpliv na socialistično taktiko. To naj se godi potem v I. W. W., A. F. L. ali pa v drugih gospodarskih organizacijah. Organizacija je navadno taka, kakršno mišljenje vlada v njej. Če so mogli v I. W. W. dobiti vpliv anarhosindikalisti, je to znak, da so se zato zanimali, da ga dobe. Na socialistih je sedaj ležeče, da zaveje v njej socialističen duh. Isto velja za vse ostale gospodarske organizacije. V tem smislu je treba tolmačiti kritike soc. listov.

Tajništvo J. S. Z.

POTREBNO POJASNILO.

Tajništvo J. S. Z. dobva mnogo vprašanj iz naselbin, če je ta ali oni list res socialističen, češ da trdijo nekateri zastopniki to vedno o tistem listu, ki ga priporočajo.

Na ta način se glasi odgovor:

Vsak list, naj bo last privatnega podjetja ali kakšne organizacije, lahko piše o socializmu, kakor mu narekujejo njegovi interesi ali kakor se vjema z njegovim splošnim stališčem. Če je list protisocialističen kakor n. pr. "Sloga", "Ave Marija", in se neprenehoma zaleta v socializem, se to zelo lahko spozna. Drugače je z listom, ki piše sploh ali pa v gotovih slučajih simpatično o socializmu. O takem listu nastane lahko mnenje, da je socialističen. Toda simpatična pisava ne zadostuje za tako označenje. Socialističen se more imenovati le tisti list, ki je navtavnost posvečen socializmu in stoji pod tako kontrolo, da mora pisati socialistično.

To velja izmed slovenskih listov v Ameriki le za "Proletarec". Izdaja ga Jugoslovanska delavska tiskovna družba, inkorporirana po zakonih države Illinois z 250 delnicami v skupni vrednosti \$2,500. Vse te delnice so last Slovenske sekcije J. S. Z., ki je vsled tega edini gospodar "Proletarec" in ga kontrolira. Člani, ki so organizirani v J. S. Z., imajo demokratičen vpliv na Proletarec, kajti oni volijo direktorij, imajo pravico delegacije na kongrese in konference, pravico iniciative in splošnega glasovanja. "Proletarec" je uradno glasilo Zveze in ji je odgovoren. V tem zmislu je "Proletarec" edini faktično socialistični slovenski list v Zedinjenih državah.

NOV SOCIALISTIČNI KLUB ŠT. 216

se je ustanovil v Thomas, W. Va., s 55 člani. Tajnik kluba je sodr. Louis Bartol. Redne seje so vsak mesec enkrat.

Pravila J. S. Z. so sprejeta. V kratkem bodo tiskana in razposlana na vse klube.

Steelton, Pa. — Ob raznih prilikah radi povdarjamo, da je dobrodušnost in zaupnost ljudske mase zelo lepa čednost, potrebna za kulturni napredek naroda. Rekel bi, da je med ameriškimi Slovenci vse preveč te "čednosti". Kakor je zaupnost lahko koristna, ravno tako je lahko škodljiva. Zaupnost napram ljudem, ki delujejo edinole za dobrobit ljudstva, je potrebna in koristna. Vse nekaj drugega je zaupati ljudem, ki jim je edina misel zavajati ljudstvo v svoje sebične namene pod krinko delovanja "za narod in vero".

Nesreča za slovensko delavstvo v Ameriki je, da rajši verjame in zaupa ljudem, ki ga izkoriščajo ob belem dnevu, kakor pa tistim, ki se zanj žrtvujejo in ga hočejo varovati pijavk. Prvi prihajajo pred maso s smehljajočimi obrazi in medom na ustnicah in ji z opojnimi besedami dopovedujejo, kako zelo se trudijo za njen dobrobit. Kdorkoli se drzne tem apostolom oporekati, je socialist in boljševik, kar pomeni nerazsodni masi, da so zanj že sedaj na stežaj odprta peklena vrata. Pekla pa se seveda boje, ker ga imajo ravno ti nerazsodni ljudje itak dovolj v tej "dolini solz". Zato pa si hočejo ohraniti pot, po kateri ne bo nobenih ovir, da pridejo vsaj po smrti v "boljše življenje". Tako duševno razpoloženje je kakor nalašč za sebičneže, ki so slučajno prišli na kako odgovorno mesto, ki jim daje priliko zadostiti njihovemu pohlepu.

S takimi ljudmi ima sedaj opraviti tudi članstvo najstarejše slovenske podporne organizacije, KSKJ. Zaupanje članstva do teh ljudi ima sedaj zle posledice, ki utegnejo postati pogubonosne tej organizaciji. Nesreča za nas je, da se ne moremo prosto izražati, pa naj si bo še v tako dostojnem in stvarnem tonu, v našem glasilu. Vodilni politični mešetarji so si svojo mašino v vodstvu organizacije dobro utrdili. Taka mašina pa je zelo trd oreh za članstvo, če jo skuša odpraviti. Čestokrat smo imeli priliko poslušati zatrjevanje teh ljudi, kako požrtvalno delujejo v dobrobit naše fednote. Kadar pa je članstvo želelo reform, nekoliko več demokracije v organizaciji, tedaj je znala ta mašina spretno preprečiti uresničenje teh želja. Ves čas so tako vztrajno delovali za "napredek" jednote, da se sedaj kar naenkrat nahajamo po izrazu ravno teh ljudi, pred krizo, za katero bo treba od članstva velikih žrtev, če jo bomo hoteli preboleti.

Za naše članstvo se je razpočila ta pogubonosna bomba na seji gl. odbora KSKJ. dne 5. maja v prostorih v Jolietu. G. Schnell, ki je že nekaj let nekak bog v tej organizaciji, je prišel pred odbor z načrtom za "re-inšuranje" jednote, ker ji manjka \$600,000 do solventnosti.

Nашe delavstvo ima z zavarovalnimi družbami zelo žalostne izkušnje, kar seveda ni utrdilo zaupanja v prilog zavarovalnicam. Sedaj naj se pa kar naenkrat izroči vsa jednota na milost in nemilost zavarovalni družbi. Gl. predsednik se je na seji protivil tistim odbornikom, ki so zahtevali, da naj gre ta načrt na diskuzijo članstvu in potem na splošno gla-

sovanje. Le njihovemu energičnemu nastopu se imamo zahvaliti, da ni bila pogodba z zavarovalno družbo in našo jednoto takoj podpisana. Članstvo bi tudi želelo, da bi se dal na splošno glasovanje tudi načrt, po katerem naj se dajo tisočaki v dobrodelne svrhe narodu v domovini, kajti kar takole bi se ne smelo razpolagati z denarjem organizacije, ki je vse prej, kakor bogata. Tudi se med članstvom v takih razmerah poraja sumnja, da tisti tisočaki niso šli v dobrodelne svrhe Slovincem v domovini, nego za namene kraljevske srbske propagande.

In kaj je posledica take taktike? Jednotino članstvo odstopa, blagajna ne narašča, kot bi morala, nego z obveznostimi pada, tiste, ki plačujejo že leta in leta svoje prispevke v KSKJ. pa prevzema strah, da so bile vse žrtve dolgih let zaman. Vsled visoke starosti tudi ne bodo mogli pristopati v druge podporne organizacije, kar ni tolažljivo dejstvo. Tako daleč nas je privedla reakcija, ki vlada v K. S. K. J. Ti reakcionarni glavarni niso bili zadovoljni samo s tem, da so jednotino ladjo zavedli v tako valovite vode, nego so svoj vpliv porabljali še za velesrbsko propaagndo in Karagjorgjevevo dinastijo. Ni jim dovolj nazadnjaški sistem v naši podporni organizaciji, nego ga hočejo pomagati utrditi tudi našemu ljudstvu v domovini. Pod krinko "borbe za osvoboditev našega naroda" so nas zavajali in danes je jasno kot dan, za kakšno "svobodo" se je vodila ta borba naših "bogov". Sedaj si drug drugemu očitajo, kdo je dobil več nagrade za to delo "osvoboje-nja" iz blagajne kraljevske srbske propagande. Ljudstvo, to dobro zaupno in nerazsodno ljudstvo je pričelo polagoma spoznavati svoje odrešeničke v pravi luči, in ker je največ tega "dobrega, zaupnega" ljudstva v naši jednoti, jo sedaj trumoma zapušča. Pri tem moramo imeti na vidiku, da so tisti, ki jo zapuščajo, večinoma mladi ljudje, kar je za jednoto še večja izguba.

Prisilna spoved ne bo rešila naše organizacije, pač pa ji koplje grob. Naši bogovi so nas vzgajali v sovraštvu do židov in "brezverskih" organizacij, sedaj pa kar naenkrat trdijo, da nas more rešiti le še zavarovalna družba, pri kateri nimajo židje in brezverci zadnje besede. Kadar pravim, "trdijo", bi moral zapisati "trdita", in s tem mislim Schnellerja in znanega Kazimirja, ki sedaj osrečuje Chicago, njegov odrešeniški evangelij pa ima sedaj priliko občutiti tudi članstvo KSKJ.

Na ljubo takim fanatikom in sebičnežem je morala naša jednota korakati po poti nazadovanja, medtem ko druge slovenske podporne organizacije napredujejo, ker vodijo pametnejše gospodarstvo in uravnavajo svoje razmere v duhu časa, ne pa v smislu srednjeveških tradicij. Kakor pristopajo novi člani v druge slov. podp. organizacije, tako bi pristopali tudi v našo, ako ne bi videli pogubne politike nekaterih naših glavnih odbornikov. Mesto agitacije in pametnega gospodarstva so nastopali v jednoti avtokratično in terorizirali članstvo.

Ali se da še rešiti naša jednota sebičnih in častiželjnih pijavk in izročiti v vodstvo ljudem, ki ji bodo dali zdravo gospodarsko in demokratično podlago?

Še, če je članstvo sposobno trezno premisliti sedanjo situacijo in dovolj energično, da porabi metlo za iziščenje pogubnih vplivov, ki bodo prinesli popolno propast KSKJ., če članstvo pravočasno ne izreče zadnje besede.

Mi ne rabimo v gl. odboru ljudi, ki so bili lakaji Francožefa, kadar je to neslo, in veličanstva Petra, kadar je bilo to dobičkonosnejše in varnejše. Mi ne rabimo v vodstvu ljudi, ki govore nekaj, delajo pa popolnoma kaj drugega, ampak ljudi, ki so prosti vplivov kakega Kazimirja in sposobni gospodarji. Jednoto je treba temeljito demokratizirati. Tudi pri glasilu potrebujemo reform, ki je sedaj slabo urejavano, dasiravno imamo z njim veliko stroškov.

Bojim se, da si bo dalo članstvo zopet nametati peska v oči in v tem slučaju bomo prisiljeni korakati po poti navzdol. Nerazsodnost mase in slepa zaupnost je vzrok in rak-rana v sistemu naše organizacije. Člani in članice, ali ste zreli, da odpravite te rane iz sistema KSKJ.?

Član KSKJ.

Op. ured. — Priobčili smo ta dopis, dasiravno ni naša taktika vtikati se v notranje razmere podpor-nih organizacij, toda na izrečno željo dopisnika smo objavili njegovo poročilo oziroma kritiko.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Tiste naročnike koledarja, ki so morali sami plačati ekspresne stroške, prosimo, da nam pošljejo potrdila vplačane svote od ekspresne družbe. Vodstvu knjigovoznice zatrjuje, da je plačalo vse pošiljalne stroške in da stvar uredi, želi imeti potrdila. Pošljite jih na naslov Proletarea.

LISTU V PODPORO.

Jos. F. Durn, Cleveland, O.	\$.60
Nace Žlemberger, Glencoe, O.	1.00
Frank Zagar, Terre Haute, Ind.	50
Frang Zagore, Madison Barrack, N. Y.	1.00
Frank Majceln, Cleveland, O.	1.00
(V zadnjem izkazu je bil Majcelnov prispevek pomotoma nakazan samo za 50c mesto \$1.50)	
Skupaj	\$4.10
Zadnji izkaz	79.85
Skupaj	\$83.95

Cleveland, Ohio. — Pevski zbor Zarja, ki je odsek slov. soc. kluba št. 27, priredi veliko vrtno veselico v nedeljo 22. junija na Joe. Kastelicovi farmi v Euclidu, O. Pevski zbor Zarja je slovenskemu občinstvu v Clevelandu dobro znan vsled številnih pevskih nastopov na raznih priredbah; kakor doslej, bo tudi v bodoče gojil moderno petje in nudi duševni užitek našemu občinstvu.

Program tega izleta bo raznovrsten in kdorkoli ga poseti, mu pozneje ne bo žal za prebite ure zabave v prosti naravi.

Slovensko občinstvo tu in v okolici vabimo, da se ga udeleži v obilnem številu. — Veselični odbor.

UTRINKI.

Iz Kodanja prihaja zopet poročilo, da so Finci in Estonci zavzeli Petrograd. Podobne vesti se ponavljajo zadnji čas tako redno kakor lunini izpremini, ali doslej se je še vsako poročilo o padcu Petrograda izkazalo za neresnično. Tudi zadnjemu se ne more pripisovati mnogo verjetnosti. Samo na sebi je že veliko vprašanje, kaj imajo Finci in Esti iskati v Petrogradu. Četudi je na Finskem živa imperialistična struja, ki bi rada anektirala na vse strani in ustanovila finsko hegemonijo nad Baltičkim morjem, je vendar neverjetno, da bi zavezniki podpirali take načrte. Tako nesebična pa sedanja finska vlada tudi ni, da bi se vojskovala in doprinesla žrtve brez nagrade. Nekatera poročila o bojih okrog Petrograda so polna podrobnosti, pripovedujejo o izgubah ruske vojske z natančnimi številki, o eksplozijah v mestu, o begu prebivalstva i. t. d., a kadar mine dan, stoji Petrograd še vedno tam, kjer je stal prej in človek spozna, da je bilo vse telegrafiranje o zavzetju mesta zlagano. Bilo bi torej res pametno, če bi se namesto pravljičarstva vedelo, zakaj je ves ta boj, kakšen namen da ima, kdo ga vodi in kakšne nagrade pričakujejo tisti, ki so baje udeleženi v njem. Ali je morda zopet sklenjena kakšna tajna pogodba v dobi, ko se trdi, da je konec vse tajne diplomacije? Ali pa ima prav dopisnik Dillon, ki pravi, da so sploh vse vesti fabricirane in da ne marširajo proti Petrogradu ne Finci ne kdo drugi? In kdo je najbolj interesiran na tem, da se širijo same laži?

Dunajska "Arbeiter Zeitung" poroča o programu letošnje prvomajske slavnosti v Budimpešti in se sklicuje na poročilo "Pester Lloyd", ki je sedaj, kakor vse ogrsko časopisje, pod kontrolo odatne "komunistične" vlade. Ta program se glasi:

"Prvi maj prinese tudi tistim, ki so doslej živeli brez radosti in v bedi, košček veselja in kratkočasa. Pripravljajo se ljudske veselice, ne ljudske slavnosti, kakršne so bile po vladarski milosti, temveč pristne ljudske zabave, pri katerih pride vsak proletarec brez krivljenja hrbta in hvaležnih pogledov navzgor na svoj račun. Program teh zabav, ki sledi velikanskim izprevodom, je že sestavljen. Po tem programu bodo v Budimpešti na petih mestih priredbe, ki služijo razveselitvi ljudstva. Na igrišču mestnega loga se napravi umetno drsališče. Na drugih krajih se prirede razna zabavna tekmovanja. Med temi bo šaljiva dirka z zaprekami; zapreka obstaja v tem, da morajo tekači na gotovih z umetniškimi tablicami označenih mestih preobračati kozolce, in sicer po številki tablice enega do štiri. Potem se tekač obrne in dokonča tek, pomešan s kozolci, do starta. Kdor pride prvi do cilja, dobi lično nagrado. Druga ljudska zabava bo ples. Tretja točka programa je pojevanje klobasie in povidlovih rezancev za stavo, pri čemer bo mnogo smeha. Zabaven bo tudi boj na ozki deski za to, kdo da ostane deski.

Nadalje bodo postavljeni razni mlaji z jedmi in numeriranimi listki. Kdor spleza na mlaj, poje na vrhu jed in prinese med zobmi listek dol, dobi nagrado, ki odpade na njegovo številko. Prostore, kjer se vrše te zabave, okrasijo najboljši kiparji in umetniki."

Well, v glavnem mestu dežele, ki ima "komunistično vlado", bi pričakovali za prvi maj že malo drugačen program, kot take sejmarske zabave. Na Dunaju so bila na primer ta dan vsa gledališča in vse koncertne dvorane odprte delavstvu, za katero so se pele najboljše opere in predstavljale najznamenitejše drame. Vsekakor pričakujemo od socializma nekaj več kakor osmoljene mlaje, preobračanje kozolcev in pojevanje klobasie za stavo.

Pred kratkim so bila po časopisih poročila, da je v Belgradu razglašeno obsedno stanje. Razlagalo se je to s "socialistično agitacijo zaradi aretacije nekaterih radikalnih voditeljev v Sarajevu." Imen ni bilo v poročilih nobenih. Tudi ni bilo povedano, kakšne vrste je bil sarajevski radikalizem in zakaj so bili voditelji vrženi v ječo. Rečeno pa je bilo, da je prišlo do krvavih spopadov med civilisti in vojaštvom in da je bilo več polkov odpoklicanih z Ogrskega.

Potem so vse vesti utihnile. Belgrajska vlada skrbi za to, da ne prihajajo nikakršna poročila čez mejo, in to je pravzaprav samo na sebi precej zgovorno poročilo. Če ne bi slavna Aleksandrova vlada imela slabe vesti, se ji ne bi bilo treba bati poročanja. Drakonična cenzura, ki je vpeljana po vsej deželi, razlaga deloma tudi obsedno stanje. Po vesteh, katerih tudi gospod Protić ni mogel preprečiti, se lahko spozna, da je v sami Srbiji vse razun male staroradikalne klike v opoziciji proti sedanji vladi; tem manj se je čuditi nezadovoljnosti po deželah, ki so se šele pridružile Srbiji, a se ji niso podvrgele, kakor si domišlja monarhistična koterija. Bosna je Srbiji po mišljenju in čuvstvanju najbližja; če je tam gibane, zaradi katerega si ne znajo Karagjorgjevičevi hlapčoni drugače pomagati, kakor da mečejo voditelje v ječo, si je lahko misliti, kakšno mora biti razpoloženje na Hrvaškem in Slovenskem. Gotovo je, da se igra kraljevaška banda z ognjem, in če se ji vname streha nad glavo, bo morala to sama sebi pripisati.

Senator Hitchcock je očital republičanskim senatorjem, ki so glasovali za čitanje in objavo mirovne pogodbe, da podpirajo Nemčijo. V republičanskih vrstah je to povzročilo veliko razburjenje in zlasti senator Chamberlain je z največjo vneto protestiral proti takemu podtikanju. Njegova razdraženost je razumljiva. Na drugi strani se ne sme prezreti, da povzroči senatov sklep v nemških krogih znatno zadoščenje. Iz tega seveda ne sledi, da je senatovo postopanje pronesko. Ali republičanski gospodje v senatu bi se ob tej priliki lahko spomnili, da so sedaj tepeni s tistim bičem, ki so ga sami pomagali plesti. Pravi se jim, da podpirajo Nemčijo, ker postopajo v neki stvari drugače, kakor želi vlada.

Tekom vojne pa je bila to vsakdanja reč; kdor se v tej ali oni zadevi ni strinjal z vlado, je bil "za kajzerja", tudi če je v resnici bolj sovražil kajzerstvo, kakor tisti, ki so ga tožili in klicali na odgovornost. In človek je vsled te hysterije prišel v nevarnost, da ga povaljajo po smoli in perju, obsodijo na deset let, ali pa celo linčajo. Če ne bi šlo republikancem le za njih strankarske interese, bi lahko spoznali, kako vodi dozdevnost do krivice, pa bi se potegnili za to, da se popravijo vsaj tiste krivice, ki se še dajo popraviti.

Italijanska vlada bi rada dobila pravico, da sme deportirati ljudi iz krajev, ki jih je okupirala. Tako poročajo iz Pariza. Čudno se nam zdi, da prosijo italijanski delegati za tako dovoljenje. Doslej so deportirali ljudi, ne da bi jim bilo prišlo na misel prositi koga za dovoljenje. Odkod naenkrat taka rahločutnost? Ali mislijo morda napraviti na konferenco vtisk, da ni bilo doslej deportacij?

Zagrebski "Obzor" zahteva v jugoslovanski državi federacijo. Radovedni smo, kako dolgo bo trajalo, da bodo ta zvesto buržvazni list imenovali boljševisko glasilo.

Čitati se ne sme le z očmi. Tudi možgani imajo svojo nalogo.

Štiri privatne finančne tvrdke v New Yorku so dobile besedilo mirovne pogodbe, katerega ni mogel niti ameriški senat oficijelno dobiti. Finance in politika so v tesni zvezi. Predčasno znanje političnih afer pomeni na borzi lahko debele milijone. Spekulant, ki razumejo svoj business, gledajo vedno na to, da vidijo skozi kakšno špranjo v diplomatične kabinete. Človek pa mora biti smart, da si odpre take špranje in tudi ne sme biti preveč skop. Mirovna pogodba je takrat, ko so jo omenjene tvrdke imele v rokah, veljala za absolutno diplomatično tajnost. Nekdo je moral izvršiti nezvestobo, da je mogla skrivnost doseči Wall Street. Sedaj se preiskuje ta pot. Predsednik Wilson odobrava preiskavo in pravi, da ima, kdorkoli je v posesti uradnega angleškega besedila, nekaj, do česar nima pravice. Vprašanje je, kdo je tisti, ki je imel nekaj, do česar nima pravice in kako je to prišlo v roke finančnih interesentov. S preiskavo se strinjamo. Želeli bi le, da se preiskovalci ne utrudijo, preden pridejo do cilja. To se je namreč že včasih zgodilo. Upajmo, da bo komisija v tem slučaju srečnejša, kajti afera je navsezadnje vendar zanimiva.

Belgradska vlada se na vse kriplje trudi, da ne bi prišle iz države S. H. S. nobene vesti preko mejo, ki bi osvetlile ondotni položaj. Tako strogo pa vendar ne more zapreti Jugoslavije, da ne bi prodrli vsaj nekateri zanesljivi glasovi do nas. Izvedeli smo med drugim za gotovo, da so vladne oblasti prepovedale prihajanje vseh listov iz "sovražnih dežel" v Jugoslavijo, ne da bi pa vsaj razložile, ktere dežele so "sovražne". Da ni to le slučajno izo-

stalo, temveč namenoma, le lahko smatra za gotovo. Na ta način ima namreč cenzura priliko, da prepove uvoz vsakega tujega lista, kajti če ni drugače, pa pravijo, da je prišel preko "sovražne" dežele. Ob enem pa je tudi za domače časopise vpeljana najstrožja cenzura, ki spominja na najhujše avstrijske čase. To je vsemu podobno, le ne tisti demokraciji, o kateri so znali Pašičeveci včasih mnogo deklamirati, medtem ko so se ji v resnici vedno ropali. Vseh teh ukrepov pa tudi treba ne bi bilo, če bi vlada v Belgradu uživala zaupanje ljudstva. Demokracija stoji na te mtrdnejši hnogah, čim več ve ljudstvo. Kdor se boji ljudskega znanja, nima poštenih namenov z narodom in o Pašičeveci vladi se to lahko pravi brez vse skrbi.

V Sarajevu so bile aretacije političnih voditeljev, v Zagrebu so bile enake aretacije in bilo jih je tudi po provincijskih mestih. To ne diši po svobodi v državi S. H. S., katero je začela Pašičeva klika brez vsake pravice imenovati "kraljevino S. H. S." Družbica okrog "kronprinca" Aleksandra je začela postopati, kakor da so hrvaške in slovenske dežele osvojene, ne pa da so se po svoji svobodni volji združile s Srbijo. To je tudi očitno vzrok omenjenih aretacij. Sedanji gospodarji si domišljajo, da mora narod plesati, kakor mu oni godejo; to si je doslej domišljjal vsak despot, ali sedanji časi imajo tak značaj, da padajo najmočnejše despocije in v nobeni nebeški knjigi ni zapisano, da se ne more zgoditi gospodinu Aleksandru Karagjorgjeviću, kar se je zgodilo Herr Wilhelm Hohenzollernu.

Po raznih mestih v Zedinjenih državah so pokale bombe. Časopisi so polni poročil o teh dogodkih, čitatelju se pa zmeša v glavi, če prečita vsa protislovja. Svetovati je tudi v tem slučaju hladnokrvnost in potrpežljivost. Brez dokazov ni nikogar dolžiti. Ugiba se lahko, kolikor se hoče, toda ugibati se ne pravi vedeti. Eno je pa gotovo: Vsi taki dogodki so voda na mlin reakcije. Naj so začetniki takih atentatov blazneži, fanatiki ali pa brezvestni provokaterji, kapital kuje iz njih vedno reakcija. Radovedni pa smo, če se bo o vseh teh rečeh izvedela resnica. Spominjamo se namreč na nekoliko podobnih slučajev, v katerih so oblasti imele "vse niti" v rokah, a čez par mesecev je vse tako trdno zaspalo kakor v grobu. Na primer bomba v federalnem poslopju v Chicagi i. t. d.

Na Dunaju so duševni delavci ustanovili svojo prvo strokovno organizacijo. V odboru so vladni svetovalci, profesorji in podobni ljudje. Da je prodrla ideja strokovne organizacije mednje, se lahko imenuje velik napredek.

Gorkij pravi v nekem članku, da se je terorizem na Ruskem prenehal. To pomeni, da je prej vladal terorizem in se vjema z mnenjem, ki smo ga že pred časom izrekli: Da so se boljševiki predaleč zaleteli, pa gredo sedaj nazaj.

ADVERTISEMENT

Slov. delavska

podporna zveza

Ustanovljena dne 26.
avgusta 1908.Inkorporirana 22. aprila
1909 v državi Penn.

Sedež: Johnstown, Pa.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: IVAN PROSTOR, 6120 St. Clair Ave., Cleveland,
Ohio.Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 113, West
Newton, Pa.

Glavni tajnik: BLAS NOVAK, 634 Main St., Johnstown, Pa.

1. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVČIČ, 634 Main St., John-
stown, Pa.2. Pom. taj. ANDREJ VIDRICH, R. F. D. box 4, Johnstown,
Pa.

Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6502 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Pom. Blagajnik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. 2, Box 27,
Bridgeport, O.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik nadzor. odbora: JOSIP PETERNEL, Box 95,
Willock, Pa.1. nadzornik: NIKOLAJ POVŠE, 1128 Fabyan St., City
View, N. S. Pittsburgh, Pa.

2. nadzornik: IVAN GROŠELJ, 885 137th St., Cleveland, O.

POROTNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBERŽAN, Box 72,
East Mineral, Kans.

1. porotnik: FRANC TEROPČIČ, R. 1, Banonza, Ark.

2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 S. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Glavni urad: 634 Main St., Johnstown, Pa.

URADNO GLASILO: PROLETAREC.

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki, so uljudno pro-
sili pošiljati vse dopise naravnost na glavnega tajnika in
nikogar drugega. Denar naj se pošlje edino potem Poštnih,
Expressih, ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne po-
tom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslavljaajo: Blaž
Novak, Title Trust and Guarantee Co. in tako naslovljene
pošiljajo z mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih
glavnega tajnika kake pomanjkljivosti, naj to nemudoma
naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

IZ GLAVNEGA URADA S. D. P. Z., JOHNSTOWN,
PENNA.

INICIATIVNI PREDLOG

društva Združeni Balkan št. 68, SDPZ., v Clinton,
Ind., sprejet na redni seji meseca sušca 1919.

1. Da se peti odstavek člena "Konvencija"
na strani 17 in 18, kateri se glasi: "Delegat volijo
društva iz svojih dobrostoječih članov. Vsako dru-
štvo z nad 50—150 članov je opravičeno do enega
delegata; društva z nad 150 članov pa za vsakih na-
daljnih 100 članov po enega delegata več. Društva z
manj kot 50 članov se imajo združiti v dosego 50
članov ter skupno volijo delegata"

nadomestil s sledečim besedilom:

"Delegat volijo društva iz svojih dobrostoje-
čih članov. Vsako društvo, ki šteje do 100 članov,
je opravičeno do enega delegata; društva z nad 100

člani pa za vsakih nadaljnih 100 članov po enega de-
legata več."

2. Da se 13. točka člena "Poškodnine in one-
mogliosti" (na strani 54), katera se glasi: 13. — V
slučaju, kjer je operacija potrebna, da je od tega
odvisno življenje člana in članice, se izplača priza-
detim \$50.00; zdravnik, ki je izvršil operacijo, mora
dati tozadevno izjavo, da je bila operacija v resnici
potrebna za ohranitev življenja"

spremeni, da se bo glasila:

13. Članom in članicam, katerim zdravniki
svetujejo operacijo in se ji podvržejo, se izplača
vsota \$50.00 kot povrnitev operacijskih stroškov za
sledeče operacije: Zavozljanje črev, gnojitev v ko-
steh, kila, vnetje slepiča, odrezanje noge ali roke z
zdravniško operacijo, mrena na očesu, rak v želodcu,
prsni, maternici i. t. d., odstranitev ledvic, nosečnost
izven maternice, želodčni mehur. V slučaju pa, da se
operacija izvrši na boleznih, ki niso tukaj navedene,
se plača ista svota le, ako zdravniki pripoznajo, da
je bila operacija potrebna v ohranitev življenja."

Predlog je bil podpiran od sledečih društev:

Društvo Boritelj št. 1 v Conemaugh, Pa. (podpita
le prvi del predloga, nanašajoč se na spremembo pra-
vil člen "Konvencija" s pripombo, da društva pla-
čajo dnevnic svoje delegatov iz društvene bla-
gajne.)

Društvo Slovenski Tabor, št. 60, Moon Run, Pa.

Društvo Vstanite Bratje, št. 90, Gross, Kans.

Društvo Gorjanski Hrib, št. 91, Greensburg, Pa.

Društvo Za Združenje, št. 117, Broughton, Pa.

Društvo Rožna Dolina, št. 125, Burdime, Pa.

Društvo št. 149, East Palestine, Ohio.

Zgoraj navedeni iniciativni predlog društva št.
68 je podpiran od 7 društev iz dveh različnih držav.
Ker je v smislu pravil podpiran od premalo društev,
ne gre na splošno glasovanje.

Blas Novak, tajnik.

INICIATIVNI PREDLOG DRUŠTVA RUDEČI
OREL ŠT. 105, WHITE VALLEY, PA.

Glasovnica.

Člani in članice, ki glasujejo za predlog, naj
znamujejo s križem (x) v četverokotu pod besedo
"da", člani in članice, ki glasujejo proti predlogu,
pa pod besedo "ne".

Glavni odbor SDPZ. naj takoj
podvzame potrebne korake, da
prične SDPZ. izdajati svoje last-
no glasilo in sicer mesečnik, kate-
rega naj dobiva vsak član in čla-
nica; list naj se da tiskati tiskar-
ni, katera nudi najboljše ugod-
nosti.

Opomba k predlogu: Ako bo gor-
nji predlog sprejet, plača vsak
član in članica za glasilo po 25
centov na vsakih šest mesecev.

..... član društva št.....

Podpis člana

v..... dne.....

Opomba: Dolžnost vsakega posameznega člana in članice je glasovati. Glasovanje se vrši od vstevšega 15. junija do vstevšega dne 20. julija t. l. Glasovati se zamore na društvenih sejah ali pa na domu.

Od društva oddaljeni člani naj pošljejo glasovnice društvenemu tajniku najkasneje do določenega časa, to je do 20. julija. Društveni tajniki niso dolžni vpoštevati pozneje oddanih glasovnic.

Imena in naslovi uradnikov društev S. D. P. Z. za leto 1919.

Boritelj, števil. 1, Conemaugh, Pa.

Predsednik: Fr. Dremelj, 453 Chestnut St.; tajnik: Bl. Bresovšek, box 302; blagajnik: Martin Jager, box 302. Vsi v Conemaugh, Pa.

Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani sv. Alojzija.

"Pomočnik", št. 2, Johnstown, Pa.

Predsednik: John Gračner, 546 Russell Ave.; tajnik: Joseph Budna, 420 Ohio St.; blagajnik: John Polanc, 546 Woodland ave. Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v dvorani dr. Triglav.

"Zaveznik" št. 3, Franklin Conemaugh, Pa. Predsednik: Martin Zalar; tajnik: Louis Krašna, box 218; blagajnik: Joseph Lovko, 37 Pine St. Vsi v Conemaugh, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v Slov. Izobraževalnem Domu.

"Zavedni Slovencev" št. 4, Lloydell, Pa.

Predsednik: Jožef Meden, box 41; tajnik: George Jakopin, box 76; blagajnik: Matija Hribar, box 1. Vsi v Lloydell, Pa. — Seja vsako 1. nedeljo.

Nova Doba, št. 5, Ralphton, Pa.

Predsednik: Anton Budna, b. 272; tajnik: Anton Resnik, box 91; blagajnik: Martin Koršec, b. 205. Vsi v Ralphton, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Zvesti Bratje", št. 6, Garrett, Pa.

Predsednik: Anton Istenič; tajnik in blagajnik: John Kralj, box 227. Vsi v Garrett, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Jedinstvo", št. 7, Claridge, Pa.

Predsednik: Louis Tomašič; tajnik: Michael Baloh P. O. box 212; blagajnik: John Zagorec, box 324. — Vsi v Claridge, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo ob 2. pop. v Slov. Narodnem Domu.

"Planinski Raj", št. 8, Dawson, N. Mex.

Predsednik: Primož Ulčar, b. 992; tajnik: Frank Kosernik, b. 491; blagajnik: Primož Ulčar, box 491. Vsi v Dawson, N. Mex. Seja vsako 3. nedeljo.

"Zavedni štajerci", št. 9, Johnstown, Pa.

Predsednik: Karol Cerjak; tajnik: Gasper Gaves, RFD 7, box 51 b; blagajnik: Ignac Smir, RFD, 7, box 52. Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako tretjo nedeljo v Cellso, Pa.

"Jasna Poljana", št. 10, Brownfield, Pa.

Predsednik: Frank Jaurt; tajnik: Edward Zalokar, box 6. Lemont Furnace, Pa.; blagajnik: John Stritar, b. 72. Brownfield, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v Brauwick Hotel, Uniontown, Pa.

"Zarja Svobode", št. 11, Dunlo, Pa.

Predsednik: Joseph Hribar, b. 228; tajnik: Andrej Obreza, b. 155; blagajnik: Anton Osänen, b. 153. Vsi v Dunlo, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v dvorani Izobraževalnega društva Vihar.

"Danica", št. 12, Heilwood, Pa.

Predsednik: Mihael Koruzović; tajnik: Louis Kitt, box 85; blagajnik: Joseph Tomašič, box 35. — Vsi v Heilwood, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Večernica", št. 13, Baggalev, Pa.

Predsednik: Franc Seigula, box 34, Hostetter, Pa.; tajnik: Jacob Povše, b. 141, Hostetter, Pa. blagajnik: Anton Rak, b. 53, Hostetter, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo ob 2. popold. v društveni dvorani, Hostetter, Pa.

"Složni Bratje", št. 14, Orient, Pa.

Predsednik: Frank Granc, box 206, Republic, Pa.; tajnik: Ivan Erjavce, box 52, 206 Orient, Pa.; blagajnik: Anton Črnogear, b. 206, Republic Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v Republic, Pa.

"Slovnan", št. 15, Sopris, Colo.

Predsednik: Silvester Berantin, box 192, Sopris, Colo.; tajnik: Silvester Berantin, blagajnik: John Sedmak, b. 6. Boncabo, Colo. — Seja vsako prvo nedeljo ob 9. uri sjutraj v prostorih sobrata Ivan Konečija, v Piedmont, Colo.

"Bratstvo" št. 16, Buxton, Iowa.

Predsednik: Frank Kristof, b. 24; tajnik: Frank Raspotnik, b. 204; blagajnik: Franc Raspotnik, b. 204. Vsi v Buxton, Ia. — Seja vsako prvo nedeljo v prostoru sobrata Anton Tomšiča.

"Zora", št. 17, Akron, Mich.

Predsednik: Joseph Volk; tajnik: Joseph Starn, box 102; blagajnik: Gas. Volk, Rt. 2, b. 85. Vsi v Akron, Mich. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Združeni Bratje", št. 18, Braddock, Pa.

Predsednik: Frank Arhar, 417 Robison St., Braddock, Pa.; tajnik: Jacob Zalaznik, 843 Willow Way, Braddock, Pa.; blagajnik: Jernej Zagorec, box 142, East Pittsburgh, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v litvinski dvorani, 818 Washington ave.

"Nada", št. 20, Huntington, Arkansas.

Predsednik: Louis Khrlikar, box 1; tajnik: Ivan Morse, box 32; blagajnik: Matija Ogrady, box 89. Vsi v Huntington, Arkansas. — Seja vsako tretjo nedeljo v šolski dvorani.

"Sokol", št. 21, West Mineral, Kansas.

Predsednik: Alojzij Kozlevčar, box 233; tajnik: Louis Zupančič, box 4; blagajnik: Ivan Kostelic, box 56, si v Mineral, Kans. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v Frank Speiser-jevi dvorani v E. Mineral, Kans.

"Od boja do zmage", št. 22, La Salle, Ill.

Predsednik: Ignac Jordan, RFD, 24, b. 32a; tajnik: Ferdo Arzenšek, 912 Plain, St. Peru, Ill.; blagajnik: Frank Volk, 302 — 8th St., La Salle, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 1. uri popold. v Slov. Narod. Domu.

"Slovenski Bratje", števil. 23, Coketon, W. Va.

Predsednik: Ignac Ponikvar, b. 32; Coketon, W. Va.; tajnik: Fr. Kocijan, box 272; blagajnik: Anton Jelenc, b. 157. Vsi v Thomas, W. Va. Seja vsako zadnjo nedeljo za prihodnji mesec v D. C. & C. O. dvorani št. 255, Davis, W. Va.

"Ilirija", števil. 24, Iselin, Pa.

Predsednik: Ivan Rogelj, box 262; tajnik: Math. Zdravec, box 211; blagajnik: Michael Lončar, box 257. Vsi v Iselin, Pa. Seja vsako prvo nedeljo.

"Delavec", števil. 25, Rock Springs, Wyo.

Predsednik: Val. Jugovich, box 151; tajnik: Mat. Leskovec, b. 547; blagajnik: Mathew Ferlič, 211 Sherman St. Vsi v Rock Springs, Wyo. — Seja vsako drugo nedeljo v Slovenskem Domu.

"Smarnica", števil. 26, Export, Pa.

Predsednik: Nikolaj Medved, b. 67; tajnik: Louis Zupančič, box 136; blagajnik: Nick Rogina, box 443. Vsi v Export, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v Red Eagle dvorani.

"Miroljub", števil. 27, Diamondville, Wyo.

Predsednik: Math Brunkule, b. 85; tajnik: Vincenc Lumpert, b. 52; blagajnik: Jakob Petek, box 72. Vsi v Diamondville, Wyo. — Seja vsako prvo nedeljo v Slovenskem domu v Diamondville, Wyo.

"Jutranja Zarja", števil. 29, Meadow Lands, Pa.

Predsednik: Josip Hrvat, box 261; tajnik: Andrej Posega, box 275; blagajnik: Josip Bizjak, box 253. Vsi v Meadow Lands, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v Slov. Izobraž. Domu.

"Trpin", števil. 30, Breezy Hill, Kans.

Predsednik: J. Homec R. F. D. 2, box 160, Mulberry, Kans.; tajnik: Martin Južnik, box 63, Breezy Hill, Kans.; blagajnik: Josip Zibert, b. 115, Breezy Hill Sta., Kans. — Seja vsako tretjo nedeljo.

"Dani se", števil. 31, Roslyn, Wash.

Predsednik: Martin Smolnik, box 935; tajnik in blagajnik: Franc Horvat, b. 34. Vsi v Roslyn, Wash. — Seja vsako prvo soboto v mesecu pri bratu Fr. Horvat.

"Zeleni vrt", števil. 32, Palisades, Colo.

Predsednik: Anton March, b. 744; tajnik: Jakob Trojar, b. 744; blagajnik: Jernej Benedik, b. 782. Vsi v Palisades, Colo. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v prostorih sobrata Jakob Trojar.

"Slovenska Zastava", števil. 33, Jenny Lind, Arkansas.

Predsednik: Louis Grile, box 86; tajnik: Jos. Sadar, box 61; blagajnik: Frank Kline, box 175. Vsi v Jenny Lind, Ark. — Seja prvo nedeljo ob 2. uri popoldne v društ. dvorani.

"Edinost", števil. 34, Yukon, Pa.

Predsednik: Frank Omejc, b. 195; tajnik: Anton Lavrič, box 8; blagajnik: Anton Golobič, box 92. Vsi v Yukon, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo ob 10. uri dopol. v Yukon Society Hall št. 1.

"Planinski Raj", števil. 35, Lorain, Ohio.

Predsednik: Jakob Hlepar, 1639 E. 31st St.; tajnik: Anton Miglič, 1712 E. 29th St.;

blagajnik: Ivan Primožič, 1712 E. 31st St. Vsi v Lorain, Ohio. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih g. Viranta 1700 Globe Av.

"Zdržitelj", števil. 36, South Fork, Pa.

Predsednik: Jakob Govekar, box 555; tajnik: Mihael Bojencič, box 495; blagajnik: Luka Koharič, 127 Maple St. Vsi v So. Fork, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v dvorani Slov. Izobr. Doma.

Barberton, Ohio. Seja vsako drugo nedeljo ob 2. uri popold. na 1109 N. 4th St.

"Ljubljana", števil. 37, Barberton, O.

Predsednik: Frank Smuk, 527 Van St.; tajnik: Frank Zupce, 164 Huston St.; blagajnik: John Zupce, 164 Huston St. Vsi v "Dobri Bratje", števil. 38, Bridgeport, Ohio.

Predsednik: Viktor Salar, RFD, 2, b. 26; tajnik: Martin Kos RFD, 2, box F; blagajnik: Franc Wočko, box 462. Vsi v Bridgeport, Ohio. Seja vsako prvo nedeljo ob 8. uri dopoldne v društveni dvorani, Baysville, Ohio.

"Prva Zvezda", števil. 39, Darragh, Pa.

Predsednik: Louis Flero, RAD, 1, box 111, Irvin, Pa.; tajnik: Ivan Bahor, box 116, Rarragh, Pa.; blagajnik: Ignac Zalotnik, L. box 8, Arona, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popold.

"Orel", števil. 40, West Newton, Pa.

Predsednik: Andrej Povik, box 27; tajnik: Andrej Ogrin, R. F. D. 2, b. 1111; blagajnik: Jožef Zorko, R. F. D. 1, box 113. Vsi v West Newton, Pa. — Seja vsako četrto nedeljo dopoldne za prihodnji mesec v Slov. Domu.

"Slovenski Bratje", števil. 41, Cleveland, O.

Predsednik: Gabriel Rus, 3698 — 78. St.; tajnik: Fr. Alešnik, 8109 Marble Ave.; blagajnik: Jakob Volčanšek, 3564 E. 82nd St. Vsi v Cleveland, O. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Mladi Slovencev", števil. 42, Oglesby, Ill.

Predsednik: Jožef Stok, box 19; tajnik: Hubert Dular, box 297; blagajnik: Frank Peterlin, box 4. Vsi v Oglesby, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo v dvorani Mihael Preškar.

"Sava", števil. 43, Portage, Pa.

Predsednik: Frank Zaman, R. F. D. 1, box 8; tajnik: Joseph Bozich, R. R. D. 1, box 77; blagajnik: George Raspotnik, R. F. D. 1, box 77. Vsi v Portage, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo.

"Prešern", števil. 44, Cliff Mine, Pa.

Predsednik: Alojzij Vidmar, box 57; tajnik: Jurij Riharič, box 91; blagajnik: Ferdinand Pregel, box 17; Vsi v Cliff Mine, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 2. uri popold. v Owls dvorani.

"Mirni Dom", števil. 45, Johnstown, Pa.

Predsednik: Frank Slabe, 287 Cooper Ave.; tajnik: Gregor Hrečak, 407 Eight ave.; blagajnik: Jos. Rovani, 103 Birch Ave. Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako drugo nedeljo v dvorani Sv. Cirila in Metoda.

"Zveza", števil. 46, Alix, Arkansas.

Predsednik: John Kranjc, RFD, b. 116; tajnik: John Zontar, RFD, box 77; blagajnik: Jurij Kokač, RFD, b. 75. Vsi v Alux, Ark. — Seja vsako drugo nedeljo.

"Slovenski Bratje", števil. 47, Avella, Pa.

Predsednik: Karol Razboršek, b. 52; tajnik: Dominik Feltrin, box 167; blagajnik: John Vidmar, b. 75. Vsi v Avella, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo.

"Slovenski Mladenci", števil. 48, Aurora, Ill.

Predsednik: Ivan Ojster, 627 Aurora Ave.; tajnik: John Bošković, 613 Aurora Ave.; blagajnik: Jernej Verbič, 635 Aurora Ave. Vsi v Aurora, Ill. — Seja vsak drugi četrtki ob 8. uri zvečer v dvorani na Hauke Ave.

"Proletarec", števil. 50, Franklin, Kans.

Predsednik: Anton Seljak, box 56; tajnik: Gasper Leskovita, box 289; blagajnik: Frank Leskovitz, box 44. Vsi v Franklin, Kans. Seja vsako prvo nedeljo.

"Delavec", števil. 51, Cleveland, O.

Predsednik: Frank Budič, 1163 E. 55. St.; tajnik: Ivan Zaletel, 1099 E. 45. St.; blagajnik: John Prostor, 6120 St. Clair Ave. Vsi v Cleveland, Ohio. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. uri dopoldne v Slav. Nar. Domu St. Clair ave.

"Ljubljanski Grad", števil. 52, DeKalb, Ill.

Predsednik: Pavel Kobič, 1403 State St.; tajnik: Franc Keršič, 1317 Market St.; blagajnik: Franc Prebů, 1142 Market St. si v DeKalb, Ill. — Seja vsako drugo nedeljo pri sobratu Fr. Keršič.

"Slovenski bratje", šte. 53, Fairpoint, Ohio.
Predsednik: M. Simič, box 105; tajnik: John Lekšan, box 105; blagajnik: Franc Kass, box 105. Vsi v Fairpoint, Ohio.—Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri sobratu J. Lekšan.

"Vrh Planin", šte. 55, Crabtree, Pa.
Predsednik: Franc Trafila, box 95; tajnik in blagajnik: Andrej Jerab, box 92. Vsi v Crabtree, Pa.—Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Andr. Jerab.

"Zdrženi Slovani", št. 56, Pittsburgh, Pa.
Predsednik: Vincenc Arh 1, Ruckebach St.; tajnik: Joseph Dekleva, 5438 Dresden Alley; blagajnik: Anton Fabec 6719 Dawson Alley. Vsi Pittsburgh, Pa.—Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 9. uri popoldne v K. S. D. v Pittsburgh, Pa.

"Caven", šte. 57, Wooster, Ohio.
Predsednik: Martin Cermelj; tajnik: Ciril Šušelj; blagajnik: Frank Cermelj. Vsi box 289, Wooster, Ohio.—Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Martina Cermelja.

"Rudar", šte. 58, Canmore, Alta, Canada.
Predsednik: John Medved; tajnik in blagajnik: Anton Polutnik, box 185; Canmore, Alta, Canada.—Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Anton Polutnik ob 2. uri popoldne.

"Slovenski Fantje", šte. 59, Maynard, Ohio.
Predsednik: Louis Lawer, box 152; tajnik: Max Jerchin, box 254; blagajnik: Anton Skoberne, box 156. Vsi v Maynard, O.—Seja vsako drugo nedeljo v dvorani G. J. Irahaka.

"Slovenski Tabor", šte. 60, Moon Run, Pa.
Predsednik: Mihael Klopčič, b. 213; tajnik: Anton Pintar, box 204; blagajnik: Valentin Kralj, box 65.—Vsi v Moon Run, Pa.—Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 1. uri popol. v društveni dvorani.

"Napredni Slovenci", šte. 61, Gary, Ind.
Predsednik: Martin Skala, 1113 Jefferson St.; tajnik: John Slanc, 1105 Jefferson St.; blagajnik: Sam Bunjevca 1105 Jefferson St. Vsi v Gary, Ind.—Seja vsako 2. nedeljo v prostorih sobrata Ignac Prosenik 1113 Jefferson St.

Žensko društvo "Sokol", šte. 62, Cleveland, Ohio.

Predsednica: Žofija Birk, 6006 St. Clair Ave.; tajnica: Franciška Trbežnik, 6615 Buma Ave.; blagajnica: Franciška Lauše, 6111 St. Clair Ave. Vse v Cleveland, O.—Seja vsaki prvi ponedeljek v mesecu v Slov. Narodnem Domu.

"Adamič in Lunder", šte. 63, Robbins, Pa.
Predsednik: Jos. Komat, box 51; tajnik: Franc Mejak, box 97; blagajnik: Anton Stovar, box 51. Vsi v Yohoghany, Pa.—Seja vsako prvo nedeljo.

"Bratoljub", šte. 64, Milwaukee, Wis.
Predsednik: Ivan Sem, 542 So. Pierce St.; tajnik: Frank Maroh, 299 3rd Ave.; blagajnik: Vincenc Ritonja, 299—3. Ave. Vsi v Milwaukee, Wis.—Seja vsako drugo nedeljo v dvorani Martin Rop, 477 National & 3. Ave.

"Bodočnost", šte. 65, Staunton, Ill.
Preds.: Karol Žekelj, b. 13; tajnik: Anton Og, b. 216; blag.: Ivan Mostar, b. 351. Vsi v Staunton, Ill. Seja vsako 2. nedeljo v mes.

"Franz Schuhmeier", šte. 66, Yale, Kans.
Predsednik: Jožef Kotnik; tajnik: John Jančič, blagajnik: Martin Kofuh. Vsi v R. 2, Pittsburg, Kans.—Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. popol. v John Dollar-jevi dvorani.

"Narodna Sloga", šte. 67, Seminole, Pa.
Predsednik: Nikolaj Zvonarig, box 63, Distant, Pa.; tajnik: Nikolaj Robaš, b. 63, Distant, Pa.; blagajnik: Anton Jankel, box 61, Seminole, Pa.—Seja vsako prvo nedeljo v cerkveni dvorani.

"Zdrženi Balkan", šte. 68, Clinton, Ind.
Predsednik: Frank Mazelj, 437 N. 9th St.; tajnik: Ignac Musar, box 449; blagajnik: Anton Primožič R. 3, box 5.—si v Clinton, Ind. Seja vsako drugo nedeljo ob 8. popoldne pri Christ Pasavento Hall N. 7th St.

"Orel", šte. 69, Madrid, Ia.
Predsednik: Frank Omerzu, R. 2, b. 32A; tajnik: Anton Aušič, R. 2, box 38; blagajnik: Ivan Omerzu R. 2, box 38. si v Madrid, Ia.—Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani Schneider.

"Zvesti bratje", šte. 70, New Derry, Pa.
Predsednik: Jožef Pavlič; tajnik: Jakob Pizna; blagajnik: George Stanovič, Vsi R. 3, box 86, Blairsville, Pa. Seja vsako prvo nedeljo ob 2 uri popoldne v prostorih sestra Jakob Pizosa v New Derry.

"Delavec naprej", šte. 71, Bessemer, Pa.
Predsednik: Joseph Jerab, — box 178; tajnik: Frank Seitle, box 159; blagajnik: Louis Hribar, box 68. Vsi v Bessemer, Pa.—Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sestra Martin Mazi v Bessemer, Pa.

"Kosciusko", šte. 72, Bankhead, Alta, Can.
Predsednik: John Janota; tajnik: Joseph Spiewak, box 547; blagajnik: Peter Kubany, box 40. Vsi v Bankhead, Alta, Canada.—Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

"Pod Triglavom", šte. 73, Smithfield, Pa.
Predsednik: Josip Strle, box 149; tajnik: Frank Klemenc, box 209; blagajnik: John Eržen, b. 149.—Vsi v Smithfield, Pa.—Seja vsako drugo nedeljo.

"Kranjski prijatelj", šte. 74, Falls Creek, Pa.
Predsednik: Louis Slak, box 61; tajnik: Louis Slak, box 61; blagajnik: Jernej Gorup, box 484.—Vsi v Falls, Creek, Pa.—Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. popol. v prostorih sobrata Alojzij Urbanč, 35 Penny Road.

"Naprej do Zmaga", šte. 75, Wyano, Pa.
Predsednik: John Renko, tajnik Anton Boltič; blag.: Frank Ravnikar. Vsi b. 404, Wyano, Pa.—Seja vsako prvo nedeljo ob 9. uri sjutaj v družbeni hiši šte. 96.

"Slovenska Cvetlica", šte. 76, Adamburg, Pa.
Predsednik: John Jakič; tajnik: Frank Menart, box 135; blagajnik: John Grum, box 21. Vsi v Adamburg, Pa. Seja vsako 2. nedeljo v mesecu.

"Severni Premogar", šte. 77, Superior, Wyo.
Predsednik: Andrej Kokelj, box 125; tajnik in blagajnik: Lov. Zajec, b. 286; Vsi v Superior, Wyo.—Seja vsako tretjo nedeljo ob 10. uri dopol. v Frank Krašovec, dvorani.

"Slovenija", šte. 78, Miller Run, Pa.
Predsednik: John Juko, R. 2, box 11a; Hooversville, Pa.; tajnik: Jakob Juko, R. 2, box 11a, Hooversville, Pa.; blagajnik: Ant. Berčan, box 1, Miller Run, Pa.—Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri sobratu Anton Berčan.

"Bonairski Slovenci", šte. 79, Bon Air, Pa.
Predsednik: Lovrenc Kranjc; tajnik: Anton Zalar; blagajnik: Ivan Milavce. Vsi v Bon Air, Pa. R. F. D. 2, Johnstown, Pa.—Seja vsako drugo nedeljo ob 2. ri popol. v lastnem domu v Bon Air, Pa.

"Sloga", šte. 80, Philadelphia, Pa.
Predsednik: Ivan Petan, 2544 Salmon St.; tajnik: Mihael Omerzu, 2723 E. Huntington St.; blagajnik: Josip Kozole, 2555 Salmon St. Vsi v Philadelphia, Pa.—Seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

"Prvi Maj", šte. 81, Bishop, Pa.
Predsednik: Jožef Rožanc; tajnik: Andrew Renko box 143, Cecil, Pa.; blagajnik: Ivan Zupančič, McDonald, Pa., RFD. 2, box 185.—Seja vsako tretjo nedeljo.

"Jezero", šte. 82, Ringo, Kans.
Predsednik: Mihael Pernel, b. 83; tajnik: Math. Šetina, box 115; blag.: Frank Dremšek, b. 268. Vsi Ringo, Kansas.—Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 9. uri popoldne v dvorani Jos Skubiz.

"Terbanska dolina", šte. 83, Cleveland, O.
Predsednik: Jakob Crnilogar, 1027 E. 61st St.; tajnik: Joseph Brendič, 6215 Carl Av.; blagajnik: Anton Kasič, 1002 E. 61st St. Vsi v Cleveland, Ohio.—Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v Grdinovi dvorani št. 2. ob 9:30 popoldne.

"Radnici naprej", šte. 84, Farmington, W. Va.
Predsednik: George Kasunič; tajnik: Matja Lauš; blagajnik: Vid Kasunič. Vsi box 623, Farmington, W. Va.—Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v hiši šte. 46.

"Napredek", šte. 85, Skidmore, Kans.
Predsednik: Simon Repovš, R. R. 1, Weir, Kans.; tajnik in blagajnik: Ant. T. Jamnik R. R. 3, box 63, Columbus, Kans.—Seja vsako drugo nedeljo v mesecu pri J. Zakrajšku.

"Naprej", Livingston III, št. 86.
Predsednik: John Vidmar box 13; tajnik: Andrej Belak box 652; blagajnik: Mihael Strašič, box 667. Vsi v Livingston, Ill.—Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. pop.

"Rudeči prapor", šte. 87, Bentleyville, Pa.
Predsednik: Andrej Lovšin b. 665; tajnik in blagajnik: Alojzij Humar, box 108. Vsi v Bentleyville, Pa. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu pri sobratu Jos. Milanichu.

"Naprej", šte. 88, Nokomis, Ill.
Predsednik: George Plahutnik, box 521; tajnik in blagajnik: Ivan Kranjc box 672, Nokomis, Ill.—Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. pri popold. pri sobr. John Kraincz.

"Slovenec", šte. 89, Eckhart, Mine, Md.
Predsednik: Anton Urbas, box 27; Valle Sunit, Md.; tajnik: Franc Posenel, RFD. 1, Eckhart Mine, Md.; blagajnik: Anton Komac, box 56.—Eckhart Mine, Md.—Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. uri popold. pri sobr. Frank Polenel.

"Vstanite Bratje", šte. 90, Gross, Kans.
Predsednik: Ignac Ruzelj, box 64, Arko-div, Kans.; tajnik Frank Homar, box 95, Gross, Kans.; blagajnik: V. Ločnikar, box 25, Gross, Kans. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

"Gorjanski hrih", šte. 91, Greensburg, Pa.
Predsednik: Tomas Sifler, b. 140; tajnik: Louis Gorene, b. 141; blagajnik: Louis Palčić, b. 32. Vsi R. F. D. 7, Greensburg, Pa.—Seja vsako zadnje nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne v Mrs. Miheve dvorani v Haydensville.

"Zmaga", šte. 92, Girard, Kans.
Predsednik: Anton Potisek, R. 4, b. 133; tajnik: Frank Kravanja, R. R. 4, box 154; blag.: John Sterle, R. R. 4, b. 154. Vsi v Girard, Kans. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu.

"Zmaga", št. 93, Bryant, Okla.
Predsednik: Louis Hribar, b. 20; Bryant, Okla.; tajnik: Rudolf Pehar, R. 1, box 78, Weleetka, Okla.; blagajnik: Matija Kutnar box 18, Bryant, Okla.—Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Union Hall, Victoria Camp.

"Sv. Barbara", št. 95, Standardville, Utah.
Predsednik: Joseph Brodnik, box 1601; tajnik: Marko Režek, box 1621; blagajnik: Marko Petrič, box 1621. si v Standardville, Utah.—Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Hall No. 1.

"Svobodni bratje", šte. 96, Duluth, Minn.
Predsednik: Ivan Pikuš, 9717 McCuen St.; tajnik: Karol Gerlovič 226 98 Ave. W. blagajnik: Mihael Spehar, 403—97 Ave. W. vsi v New Duluth, Minn.—Seja vsako 3. nedeljo v mesecu v prostorih sobr. J. Pikuša.

xx šte. 97, Rhone, Pa.
Predsednik: Aloj. Grošelj 322 Front St.; tajnik: Cyril Zavrl, 140 Epsy St.; blagajnik: Mihael Jarh, 208 Pine St. Vsi v Rhone, Pa.—Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v prostorih Rudolf Paulič 320 Front St.

"Slovenska Zdržiitev", št. 98, Standard, Ill.
Predsednik: Ivan Stare, box 232; tajnik: Ivan Urbančič, box 302; blagajnik: Ignac Kukman, box 312. Vsi v Standard, Ill.—Seja vsako prvo nedeljo po 15. v dvorani Viljem Konstantine.

"Tiha Dolina", šte. 99, Herminie, Pa.
Predsednik: Mihael Turnšek, b. 252; taj.: Frank Stermlan, box 287; blagajnik: Frank Osoinik, box 315. Vsi v Herminie, Pa.—Seja vsako zadnje nedeljo v mesecu v dvorani SNPJ.

"Zvezda", šte. 100, Forest City, Pa.
Predsednik: Lorenc Kotar, box 246; tajnik: Matija Kamin, box 491; blagajnik: Martin Muchita, box 237. Vsi Forest City, Pa.—Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v mestni dvorani.

"Združeni Slovinci", šte. 101, Midway, Pa.
Predsednik: John Leskovec, box 78; tajnik: Martin Strupek, box 285; blagajnik: Frank Urbančič, box 91. Vsi v Midway, Pa.—Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani SNPJ.

"Vodnik", šte. 102, Farrell, Pa.
Predsednik: Jakob Peršin, b. 666; tajnik: Frank Kramer, box 73; blagajnik: Jožef Germ, box 194. Vsi v Farrell, Pa.—Seja vsako 1. nedeljo v mesecu ob 2. uri pop. v S. D. Domu 1112 Beechwood ave.

"S. Ana", št. 103, East Helena, Mont.
Predsednica: Helena Rus, box 27; tajnica: Ivana Andolsek, box 152; blagajnica: Marija Rigler box 82. Vse v East Helena, Mont.—Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Fortinal Hall.

"Sv. Barbara", šte. 104, Luzerne, Pa.
Predsednik: Jožef Berlic, 71 Walnut St.; tajnik: Ant. Osoinik, 868 Bennett St.; blagajnik: Joseph Šperlik, 864 Bennett St. Vsi v Luzerne, Pa.—Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani "Firemen's Bldg."

"Rdeči Orel", št. 105, Whit Valley, Pa.
Predsednik: Frank Kern, S. R. box 83; tajnik: Anton Rozima, S. R. No. 1, box 142; blagajnik: Andrej Bogataj, S. R. box 12. Vsi v Export, Pa.—Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Kr. Slov. Domu, White Valley.

"Livada", št. 106, Bear Creek, Mont.
Predsednik: M. Rihar, b. 57; tajnik: Frank Golob, box 220; blagajnik: Jožef Tomšič, box 68. Vsi v Bear Creek, Mont. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slovenski Dom" št. 107, Homer City, Pa.
Predsednik: Filip Krašek, box 329; tajnik: Anton Glavan, box 276; blagajnik: Fr. Kovač, box 276. Vsi v Homer City, Pa.—Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v domu sobrata F. Farenchaka.

"Triglav", šte. 108, Chisholm, Minn.
Predsednik: Frank Funtek, 202 N. Chestnut St.; tajnik: Jos. Ostruh, box 522; bla-

gajnik: Jos. Bresnik, 209 N. Birch St. Vsi v Chisholm, Minn. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani John Grahek.

"Nova Domovina", šte. 109, Cherokee, Kans.

Predsednik: Leopold Preložnik, box 278; tajnik: Ivan Telban, b. 169; blagajnik: Fr. Drev, box 111. Vsi v Cherokee, Kans. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slovenska Navada", šte. 110, Hartford, Ark.

Predsednik: Frank Dolinšek, box 39; tajnik: Ivan Zimmerman, RFD 1, b. 2, West; blagajnik: Jos. Hribar, box 1. Vsi v Hartford, Ark. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu pri sobr. J. Hribar.

Štev. 111, Duryea, Pa.

Predsednik: Ivan Grošel, 276 Columbia St.; tajnik: Fr. Caheven, 276 Columbia St.; blagajnik: Jakob Breclnik, 198 Cherry St. Vsi v Duryea, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v John Wanta Hall.

"Triglav", šte. 112, Detroit, Mich.

Predsednik: Joseph Božič, 161 Victor Ave., H. P.; tajnik: J. Fuerbas, 2989 Orleans St.; blagajnik: John Gerbec, 35 Bedford Ave., Mnt. Vsi v Detroit, Mich. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v Victoria Hall, 424 Ferry Ave. E.

"Sloga", šte. 114, Blockton, Ala.

Predsednik: Joseph Rensik, Blockton, Ala.; tajnik: J. Kulovitz, W. Blockton, Ala.; blagajnik: John Kestnar, Hargrove, Ala. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri sobr. J. Kulovitz.

"Svoboda", šte. 116, Willock, Pa.

Predsednik: Ivan Fatur, box 85; tajnik: Anton Sotler, box 212; blagajnik: Anton Vehovec, box 28. Vsi v Willock, Pa. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v dvorani Willock Social Ass'n.

"Za združenje", šte. 117, Broughton, Pa.

Predsednik: Mihael Mali, box 155; tajnik: Andrej Karšičnik, b. 181; blagajnik: Ivan Gitnik, box 186. Vsi v Broughton, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Sv. Barbara", šte. 118, Fleming, Kans.

Predsednik: Joseph Gerant, RR 2, box 129; tajnik: Anton Skubic, R R 2, box 64; blagajnik: Fr. Benedičič, R R 2, box 93. Vsi v Pittsburg, Kans. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v Fr. Špeharjevi dvorani.

"Svoboda", šte. 119, Jack's Ville, Kans.

Predsednik: Jakob Baloh, RFD. No. 8, box 88; tajnik: Jak Selak, RFD. No. 8, box 92; blag. Mrs. Josie Selak, RFD. 8, b. 92. — Vsi v Pittsburg, Kans.

"Slovenski Bratje", šte. 120, Gilbert, Minn.

Predsednik: Frank Podražaj, box 94, Gilbert, Minn.; tajnik: Frank Press, box 627, Gilbert, Minn.; blagajnik: Jernej Maček, box 133, McKinley, Minn. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu.

"Združeni Slovenci", šte. 121, Little Falls, N. Y.

Predsednik: Frank Borštnar; tajnik: Fr. Malevarič, box 327; blagajnik: Jos. Lester, 95 Morland St. si v Little Falls, N. Y. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

Štev. 122, Imperial, Pa.

Predsednik: Joseph Ule, box 91; tajnik: Anton Tausel, box 62; blagajnik: Jakob Dolinar, box 226. Vsi v Imperial, Pa. — Seja vsako 2. ned. ob 10. uri dop. v Slov. Domu.

"Lincoln", šte. 123, Springfield, Ill.

Predsednik: John Goršek, 414 W. Hay St.; tajnik: Josef P. Kren, 1900 E. Stuart St.; blagajnik: Anton Kužnik, 1201 So. 19th St. Vsi v Springfield, Ill. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Zlata Zarja", šte. 124, Primero, Colo.

Predsednik: Ivan Tomšič, box 461; tajnik: Luka Lipold, box 320; blagajnik: Luka Bergant, box 411. Vsi v Primero, Colo.

"Rožna Dolina", šte. 125, Burdine, Pa.

Predsednik: Jernej Hafner, box 65, Burdine, Pa.; tajnik: Vincenc Vidmar, box 41M, Presto, Pa.; blagajnik: Ignac Krek, box 67, Presto, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. dvorani.

"Sv. Barbara", šte. 126, Cleveland, Ohio.

Predsednik: John Zaman; tajnik: Matevž Petelinkar, 697 E. 157th St.; blagajnik: Martin Šmrke, 14605 Darwin ave. Vsi v Cleveland, Ohio.

"Slovenski Bratje", šte. 127, Irwin, Pa.

Predsednik: Mihael Podhoršek, RFD 2, box 126; tajnik: Matija Brestnik, RFD. box 132; blagajnik: Matevž Bresnik, RFD 2, box 132. Vsi v Irwin, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slovenski Bratje", šte. 128, Indianapolis Ind.

Predsednik: Matevž Milharčič, 720 N. Warmen Ave.; tajnik: Matija Jakšič, 710 Holmes Ave.; blagajnik: Frank Donas, 2635 W. Walnut St. Vsi v Indianapolis, Ind. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu v S. N. Domu.

Štev. 129, Newcomer, Pa.

Predsednik: Frank Rašič, box 88; tajnik: Ivan Cvetkovič, box 75; blagajnik: Alojzij Muster, box 88. Vsi v Newcomer, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Sv. Barbara", šte. 130, Eveleth, Minn.

Predsednik: Jakob Ahčan, 305 Payal Road; tajnik: Ant. Fritž, 112 Grand Ave.; blagajnik: Jos. Indihar, 214 Monroe St. Vsi v Eveleth, Minn.

"Sv. Barbara", šte. 131, Calumet, Mich.

Predsednik: John Tasten; tajnik: Anton Muhich, 4064 Acoren St.; blagajnik: Joseph Srebernjak, 511 — 5th St. Vsi v Calumet Mich.

"Prvi Maj", šte. 132, New Alexandria, Pa.

Predsednik: Fr. Medveček; tajnik: Joseph Žuraj; blagajnik: Joe Slak. Vsi v New Alexandria, Pa., RFD. 1, box 161.

"Zarja Svobode", šte. 133, Leadville, Colo.

Predsednik: Ivan Stubler; tajnik: Mark Popovič; blagajnik: Frank Fertuna. Vsi v Leadville, Colo., box 389. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

"Slovenec", šte. 134, Vandling, Pa.

Predsednik: Lovrenc Cestnik, box 18; tajnik: John Skrbec, box 217; blagajnik: Joseph Jerin, box 88. — Vsi v Vandling, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slavček", šte. 135, Oak View, Colo.

Predsednik: Frank Pajk, box 34; tajnik: Alojzij Zupan, box 34; blagajnik: Frank Peček, box 34. Vsi v Oak View, Colo. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Ojsterca", šte. 136, Dietz, Wyo.

Predsednik: Frank Bresnik; tajnik: Ivan Pečovnik; blagajnik: Fr. Voler. Vsi box 52, Dietz, Wyo.

"Sava", šte. 138, Somerset, Colo.

Predsednik: Josip Kralj, box 42; tajnik: Alojzij Zumeč, box 167; blagajnik: Mihael Nernelj, box 134. Vsi v Somerset, Colo.

"Združeni Sobratje", šte. 139, Universal, Pa.

Predsednik: Ivan Demšar, box 204; tajnik: Pavel Kokal, box 172; blagajnik: Ivan Jereb, box 128. Vsi v Universal, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. dvorani.

"Slovenski Bratje", šte. 140, Pineville, Minn.

Predsednik: Valentin Bezek, box 21; tajnik: August Filipičič, box 57; blagajnik: Frank Bezek, box 31. Vsi v Pineville, Minn. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Prijatelj delavcev", šte. 141, Sublet, Wyo.

Predsednik: Joseph Rakun, box 85; tajnik: Fr. Kumprej, box 145; blagajnik: Fr. Cerej, box 124. — Vsi v Sublet, Wyo. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 2. uri popol. v Fr. Cirey dvorani.

"Zapadni Vrt", šte. 142, Winter Quarters, Utah.

Predsednik: Vincenc Raunikar, box 85; tajnik: Ivan Reven, box 221, blagajnik: Vincenc Ravnikar, b. 35. Vsi Seefeld, Utah. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Zvon", šte. 143, Dodson, Md.

Predsednik: Gasper Perenič, b. 7; tajnik: Max Selak, box 45; blagajnik: Fr. Klemenc, box 23. — Vsi v Dodson, Md. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slovensko-Hrvatski Bratje", šte. 144, Graysland, Pa.

Predsednik: Franc Pelan; tajnik: Jacob Zupančič, box 59, Masontown, Pa.; blagajnik: Joseph Šarac, box 42, Mine Sterling, Pa. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v stari šoli.

"Sv. Barbara", šte. 145, Joliet, Ill.

Predsednik: Alojzij Wise, 200 Jackson St.; tajnik: Alojzij Martinčič, 207 Ingals Ave.; blagajnik: Ivan Zaletel, 1503 N. Hickory St. si v Joliet, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v stari šoli.

"Sobratje naprej", šte. 146, Pems. Sta. Pa.

Predsednik: Simon Grošel, box 123, Penn Sta., Pa.; tajnik: Frank Demšar, box 253, Manar, Pa.; blagajnik: Frank Pittner, box 104, Penn Sta., Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slovenski bratje", šte. 147, Frontenac, Kans.

Predsednik: Ivan Tratar, box 97; tajnik: Andrej Uršič, box 309; blagajnik: Karol Slapšek, box 267. — Vsi v Frontenac, Kans. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu.

"Narodna Zmaga", šte. 148, Cuddy, Pa.

Predsednik: Matevž Kos, box 27; tajnik: Matija Galičič, box 207; blagajnik: Lovrenc Bašel, box 131. Vsi v Cuddy, Pa. Seja vsako 2. nedeljo v mesecu ob 2. uri popold. pri sobratu L. Bašel.

"Sloga", šte. 149, East Palestine, Ohio.

Predsednik: Jakob Istenič, 436 E. Martin St.; tajnik: John Božič, P. O. box 152; tajnik in blagajnik: Anton Cop, 419 Clark St. Vsi v East Palestine, Ohio. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu b. 9. uri dopoldne.

"Slovan", šte. 150, Slovan, Pa.

Predsednik: Mih. Klenovšek, box 149, Atlasburg, Pa.; tajnik: Ant. Jerman, box 483, Slovan, Pa.; blagajnik: John Pirh, box 17, Slovan, Pa. Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne.

"Postojinska Jama", šte. 151, Dalgua, Colo.

Predsednik: John Lipeč, box 76; tajnik: Andrej Mihavec, box 68; blagajnik: Frank Gatij, box 129. Vsi v Dalgua, Colo. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Union Hall.

"Napredni Radnici", šte. 152, Johnstown, Pa.

Predsednik: Ant. Horvat; tajnik: Viktor Horvat, 628 Maple Ave.; blagajnik: Vincenc Jagič, 712 Maple ave. Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

"Rudeči Prapor", šte. 153, Southview, Pa.

Predsednik: Anton Struna, box 12; tajnik in blagajnik: Anton Rupnik, box 85; Vsi v Southview, Pa. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu ob 1. uri popoldne v Slov. Naz. Domu.

"Jugoslavija", šte. 154, Sugarite, N. Mex.

Predsednik: John Kopriva, b. 143; tajnik: Fr. Lukaničič, b. 58; blagajnik: Anton Podboj, b. 8. v Sugarite, N. Mex.

Opomba: Tajnike društve, ki najdejo kakšno pomoto, istotako tistih, katerih društveno poročilo je pomanjkljivo, prosim, da mi nemudoma sporoče, da se ne dostajata v imenuki ki izide prihodnjič, popravijo.

7 sobratskim pozdravom

Blaž. Novak, tajnik S. D. P. Z.

AKO HOČETE DOBRO ČTIVO

za mal denar, naročite Ameriški družinski koledar letnika 1919 in 18, brošuro "Katoliška cerkev in socializem" ter knjigo "Svetovna vojna in odgovornost socializma" Vse te knjige vam pošljemo za dva dolarja. Poštnino plačamo mi.

Vsak Slovenec, ki je zmožen čitanja angleščine, bi si moral naročiti "The Profits of Religion", ki jasno osvetljuje razne verske sekte v službi kapitalizma. Ta knjiga je eno najboljših del te vrste v angleški književnosti. Cena ji je 60c. Spisal jo je Upton Sinclair. Za dva dolarja vam pošljemo gori omenjeno knjigo, brošuro "V novo deželo", knjigo "Svetovna vojna in odgovornost socializma" in "Kdo uničuje proizvodnjanje v malem". Naročila sprejema "Proletarec".

Najboljša jugoslovnsaka politična revija v Ameriki je "Proletarec". Vsakdo, ki hoče čitati dobre razprave in članke, bi moral biti naročnik tega lista.

Povej tvojemu prijatelju, da je v njegovo lastno korist, ako postane čitatelj in naročnik Proletarca.

Tudi potrpežljivost je večasi zelo potrebna socialistična lastnost.

Glavna naloga socializma ni, da prevzame eksekutivno moč čim hitreje, ampak da jo bo, kadar jo prevzame, rabil izključno v prid ljudstva.

Če ne poje človek nočindan Leninove slave, še ni treba, da bi kadil Scheidemannu in Noskeju. V socialističnih vrstah je najti tudi še kaj drugega.

Ruski boljševiki, ogrski komunisti, nemški večinski socialisti, avstrijski socialni demokratje vladajo in povsod imajo kakšno armado. Kdaj bodo naši pacifisti prokleli Lenina in vojnega komisarja Trockega, Kuna, Seitzja in Bauerja, kakor so prokleli nas, ko sa nam dali lepo ime "puškarji"?

Tudi Italija ima strogo cenzuro, ali skozi njene špranje prodirajo vesti, ki ne morejo biti gospodu Sonninu in Orlandu nič kaj prijetne. Revolucionarno je razpoloženje po vsej Italiji, štrajki so vsakdanja prikazen in panti so na dnevnem redu. Delavstvo pa ne štrajka za Reko, Idrijo ali Komen, temveč za kruh. To je problem, ki ga ne reši rimska vlada z nobeno imperialistično aneksijo.

VABILO

na
veliki izlet s parnikom,
po reki Ohio, katerega priredi
okrožna organizacija št. I J. R. Z.

na
JUGOSLOVANSKI DAN DNE 3. JULIJA.

Parnik "SUNSHINE" odpluje iz Pittsburgha od pomola ob vznožju Wood in Water St., blizu baltimorske postaje, točno ob deveti uri dopoldne. Vstopnina za osebe od 14. leta naprej \$1.00; za otroke do 14. leta 25c.

Rojaki in rojakinje! Komur je kaj do tega, da se osvobodi naš narod pretečega italjanskega jarma, naj posveti svoj čas Jugoslovanskemu dnevu, dne 3. julija.

Natančnejši program bo objavljen v listih teden pred izletom.

Vstopnice se prodajajo po vseh večjih naselbinah v zapadni Pennsylvaniji in pri tajniku Bartol Yerantu, box 287, Aliquippa, Pa.

Dobra slast do jedi

je znamenje, da ste splošno zdravi. Če nimate apetita do jedil, ako je vaš želodec iz reda, ako se vas stalno drži zaprtnica, so to znamenja, da vaš prebavni sistem potrebuje paznosti. Tedaj vzemite

Severov

Želodčni grenčec

(Severa's Stomach Bitters) vselej pred jedjo po predpisu in spoznali boste njega vrednost. Pomaga prebavi, vrejuje vaša čreva in vam povrne slast do jedi.

Stari in oslabei ljudje naj še posebno vživajo to želodčno tonično zdravilo od časa do časa in si tako obdržijo zdravje in moč.

Cena je: { 75 centov in 3 cente davka.
{ \$1.50 in 6 centov davka.

Severova družinska domača zdravila se prodajajo v vseh lekarnah. Vedna zahtevajte Severove izdelke. Odklonite vse ponaredbe. Ako vam ni mogoče dobiti Severovih zdravil v vaši lekarni, tedaj pa pošljite naročilo nam in priložite naročilu pravilno svoto denarja.

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa

Serbečine

in izpahki potrebujejo takojšnjo pomoč. Tako pomoč pa se dobi ako se kupi in poskuša Severovo mazilo za kožne bolezni (Severa's Skin Ointment) to je izvrstno zdravilo za kožne bolezni, za srbečine, ekzemo, izpahke in druge poletne kožni spuščaji. Cena 50c in 2 centa davek.

Zdravilno milo

naj bi bilo vedno antiseptično čisto, ki vsebuje snovi s katerimi je upati, da bodo pomagale ozdraviti bolne dele kože. Za vse take slučaje mi vam priporočamo Severovo Zdravilo milo za kožo (Severa's Medicated Skin Soap) ker vemo, da je tako sestavljeno da lahko odgovarja na take potrebe. Sploh bi se moralo imeti pri vsaki družini to antiseptično zdravilno milo za razne slučaje. Cena je le 25 centov in 1 cent davek.

Mrzlično stanje

navadno pusti bolnika utrujenega in koža je vroča in skoro se je ne sme dotakniti. Takrat vi rabite neko zunanje olajševalno zdravilo ki vam vstavi vročico kože in vam osveži celi život. Rabite torej Severov Antiseptol (Severa's Antiseptol) raztopljen po predpisu. Cena je 35 centov in 2 centa davek.

Ako čitaš Proletarca, pa spo- tedaj ga pokaži še tovarišu in mu se učiš ti. To bo duševni dobiček del, kar izveš ti in se raučil, česar ga priporoči, da bo tudi on to izve- znaš, da je dober list in te zanima, zate in zanj.

Pravi socialist ne sme biti rezerv- vist, ampak mora biti vedno akti- ven vojak svoje stranke. Kdor nosi svoje prepričanje le sam v se- bi, ne koristi nič ne sebi, ne svoji stvari. Prepričevati mora tiste, ki še niso prepričani.

Za delavca je tako potrebno, da čita delavski list, kakor da se u- miva, kopa, da ima oprano perilo in osnaženo stanovanje.

Slovenski delavec, ki hoče biti duševno tak, kakršen je telesno, kadar se je okopal, mora čitati "Proletarca". In kakor se je tre- ba redno kopati, je treba tudi red- no čitati.

Živ bi bil človek tudi brez mila in krtače; ampak podoben bi bil vendar bolj svinji kakor človeku.

Brez svojega lista delavec ne u- mre; ali neveden ostane ravno o onih zadevah, o katerih bi moral biti najbolje poučen.

MILWAUKEE, WIS.

Seje slovenskega soc. kluba se vrše vsak drugi in četrti petek v mesecu v Illirija dvorani", 310— 1st Ave. Ker so vedno važne stva- ri na dnevnem redu, zato Vas ve- že dolžnost, da pridete vsi na se- jo. Pripeljite s sabo tovariše, ki se zanimajo za razredni boj in še niso v organizaciji.

Ant. Jeraj, tajnik,
495 Park Str.

NAPRAVITE VAŠO PIVO DOMA
ZA 22c GALON.

To ni mehko pivo ali near beer, temveč pravo močno okusno in pe- nasto pivo. Mi vam preskrbimo eks- trakt hmelja in malta "Victoria", s katerega si potem izdelate po našem navodilu izvrstno pivo. Cena ekstrak- tu za 14 galonov Lager pive je \$3.00, za Porter pivo \$1.00 več. Delati pivo doma in pošiljanje ekstrakta je do- voljeno. Pošljite denar in mi vam pošljemo pošline prosto blago.

VICTORIA SUPPLY CO.,
656 Morton Bldg., New York, N. Y.
(Advertis.)

Severova zdravila vzdržujejo
zdravje v družinah.

Slabi živci

povzročajo mnogoštevilne bolezni. Malo drugih maladij je, ki so bolj trpeče in povzročajo toliko potrnosti kakor živčne bolezni. Vseled tega je treba takojšnje zdravljenje. Med drugimi zdravili, pripravljenimi za take slučaje se je

SEVERA'S NERVOTON

(Severov Nervoton) mnogokrat ob- nesel kot najboljši pripomoček. Pri- poročamo ga vam kot sredstvo v slučaju duševne potrnosti, insomnije ali izgube spanja, nervozno izčrpanje ali onemoglost, histerije in nervoz- nosti sploh. Ojača oslabele živce, jih poživlja in tako ojača ves živčni sistem, da more vzdržavati napor in odgnati bolezni. Naprodaj v vseh lekarnah. Cena \$1.25.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

ZANIMIV ČLANEK O NADZOROVA- NJU BANKE ZVANE "CLEARING HOUSE".

Kaj to pomeni za ljudstvo, če je banka pod nadzorstvom "Clearing House".

Vse banke, ki imajo zvezo s Chicago Clearing House, so podvržene strogemu nadzorovanju od uradnikov tega zavo- da. Pregledovanje računov in imetja se mora vršiti najmanj enkrat na leto. Izvedenci natančno preiščejo stanje vsake banke. Vso gotovino preštejejo, pregledajo vse note, varščine, vknjižbe in druge vrednostne listine, se prepri- čajo o fondih, ki so naloženi v drugih bankah in pregledajo knjige in račune. Če najdejo izvedenci kake slabe ali dvomljive vrednostne listine, se te ne štejejo več kot imovina banke. Ako se je skrčila vrednost bančnega premože- nja, mora banka kazati pravilno vred- nost v svojih knjigah. Če banka drzno špekulira in se ji pride na sled, mora to takoj opustiti. Vse, kar je slabo, ri- skirano, se mora takoj odstraniti in na- domestiti z boljšim. Če vsega tega banka hitro ne popravi in stori, izgubi vse nadaljuje ugodnosti in pravice, ki jih uživajo banke, katere so združene v Clearing House.

Kedar se odvzamejo kaki banki te ugodnosti ali če ni sprejeta v Clearing House ima slednja za to dober vzrok. Na drugi strani pa je o banki, ki je članica te zveze, že to dovolj jasen do- kaz, da ima dobro imovino, da je njen

kredit dober in da vodi svoj denarni promet po predpisih, varno in sigurno.

Načrt za nadzorovanje bank potem Clearing House je bil izdelan v Chicagu pred desetimi leti, od katerega časa na- prej ni bankrotirala niti ena banka, ki je bila v zvezi s tem Clearing Housem. Ako je šlo na ali drugi banki slabo vseled panike ali vojaka, so ji takoj pri- skočile na pomoč druge Clearing House banke in ji pomagale, dokler se niso povrnilo zopet normalne razmere. Ta Clearing House nadzorovalni načrt se je pokazal tako vpešen, da so povsod, kjer koli se nahaja kak Clearing House, sprejeli ta načrt.

American State Banka je v zvezi s tem Clearing Housem, je pod njegovim nadzorstvom in ima vse privilegije te banke, kateri poda vsako leto pet po- polnih računov.

American State Banka pa je tudi pod državnim nadzorstvom in odda vsako leto pet detajliranih računov o stanju Banking Departmenta države Illinois.

Napravite NAŠO banko za VAŠO banko in Vaš denar bo varen in ga lahko dvignete, keadar ga želite.

Vprašajte za seznam naših First Gold hipotek. Kakor tudi seznam \$100.00 in \$500.00 zlatih hipotečnih bondev.

J. F. Stepien
predsednik

AMERIŠKE DRŽAVNE BANKE
Blue Island Ave., vogal Loomis in 18.

John Plhak & Co.

1151-1153 W. 18th Street

Chicago,
ILLINOIS.

Modna trgo-
vina. Velika
zaloga moš-
kih, ženskih
in otroških
oblek, izde-
lanih po
najmoder-
nejšem kro-
ju. Cene niz-
ke.

